

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 15 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i brann- og eksplosjonsvernloven
(etablering av fagskole for brann-
og redningspersonell mv.)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	7	Kommunenes ansvar for opplæring av deltidspersonell i brann- og redningsvesenet	19
2	Lovforslagets bakgrunn	6	7.1	Gjeldende rett	19
2.1	Etablering av en fagskole og fagskoleutdanning for brann- og redningspersonell	6	7.2	Forslaget i høringsbrevet	19
2.2	Andre endringer i brann- og eksplosjonsvernloven	6	7.3	Høringsinstansenes syn	19
2.2.1	Krav til uttømmende politiattest ved ansettelse og tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet	6	7.4	Departementets vurdering	20
2.2.2	Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for ansatte i brann- og redningsvesenet og Brann- og redningsskolen	7	8	Opptak til fagskoleutdanningen	21
2.3	Høringsrunden	7	8.1	Gjeldende rett	21
3	Ny fagskole for brann- og redningspersonell – bakgrunn og rettslige rammer for lovforslaget	10	8.1.1	Krav til utdanning	21
3.1	Innledning – behovet for lovendringer	10	8.1.2	Fysiske krav	21
3.2	Valget av fagskoleutdanning som utdanningsform	10	8.1.3	Krav til politiattest i brann- og redningsvesenet	21
3.3	Fagskoleloven	10	8.1.4	Krav til politiattest og vandel ved sammenlignbare studier	21
3.4	En statlig fagskole – forholdet til fagskoleloven mv.	10	8.1.5	Fagskolelovens regler om krav til skikkethet og politiattest	21
4	Utdanning av brann- og redningspersonell i nordiske land	12	8.2	Forslaget i høringsbrevet	22
4.1	Sverige	12	8.2.1	Krav til utdanning – fagskoleloven § 16	22
4.2	Finland	12	8.2.2	Tilleggskrav ved opptak	22
5	Krav til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell	14	8.2.3	Fysiske og helsemessige krav	22
5.1	Gjeldende rett	14	8.2.4	Vandel og politiattest	22
5.2	Forslaget i høringsbrevet	14	8.2.5	Skikkethet	23
5.3	Høringsinstansenes syn	14	8.3	Høringsinstansenes syn	23
5.4	Departementets vurdering	15	8.4	Departementets vurdering	25
6	Brann- og redningsskolen	17	8.4.1	Overordnede mål	25
6.1	Gjeldende rett	17	8.4.2	Opptakskrav etter fagskoleloven § 16	25
6.2	Forslaget i høringsbrevet	17	8.4.3	Kravet til uttømmende politiattest	25
6.3	Høringsinstansenes syn	17	8.4.4	Kravet til god vandel	26
6.4	Departementets vurdering	18	8.4.5	Krav til helseundersøkelse og andre opptakskrav som er nødvendige for å gjennomføre utdanningen og å utøve yrket	26
			9	Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for studenter og kursdeltakere	28
			9.1	Gjeldende rett	28
			9.2	Forslaget i høringsbrevet	28
			9.3	Høringsinstansenes syn	28
			9.4	Departementets vurdering	29

10	Andre endringer i brann- og eksplosjonsvernloven	31	12	Økonomiske og administrative konsekvenser	37
10.1	Krav til uttømmende politiattest og god vandel ved ansettelse og tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet	31	12.1	Etablering av fagskolen for brann- og redningspersonell	37
10.1.1	Gjeldende rett	31	12.2	Krav til uttømmende politiattest for ansatte i brann- og redningsvesenet og for studenter ved fagskolen	37
10.1.2	Forslaget i høringsbrevet	31	12.3	Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler	37
10.1.3	Høringsinstansenes syn	31			
10.1.4	Departementets vurdering	32	13	Merknader til de enkelte bestemmelser	38
11	Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for ansatte i brann- og redningsvesenet og Brann- og redningsskolen	34		Forslag til lov om endringer i brann- og eksplosjonsvernloven (etablering av fagskole for brann- og redningspersonell mv.)	42
11.1	Gjeldende rett	34			
11.2	Forslaget i høringsbrevet	34			
11.3	Høringsinstansenes syn	34			
11.4	Departementets vurderinger	35			

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 15 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i brann- og eksplosjonsvernloven (etablering av fagskole for brann- og redningspersonell mv.)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 18. november 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Regjeringen vil opprette en ny fagskole som skal tilby en høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleutdanning) av brann- og redningspersonell. Endringene som foreslås i brann- og eksplosjonsvernloven skal legge til rette for den nye utdanningsmodellen. Praksis i brann- og redningsvesen vil være en viktig del av fagskoleutdanningen. Forslag til nye bestemmelser om praksisplasser til fagskoleutdanningen vil bli sendt på høring på et senere tidspunkt. De viktigste lovforslagene om fagskoleutdanningen er:

- ny bestemmelse om krav til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell (§ 18 a)
- ny bestemmelse som fastslår at Brann- og redningsskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for brann- og redningspersonell (§ 18 b)

- ny bestemmelse om kommunens ansvar for opplæring av deltidspersonell (§ 18 c)
- ny bestemmelse om opptak til fagskoleutdanningen (§ 18 d)
- ny bestemmelse om forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for studenter og kursdeltakere ved Brann- og redningsskolen (§ 18 e)

I tillegg til endringene i utdanningsmodellen, foreslår departementet at kravet til politiattest for ansatte i brann- og redningsvesenet endres fra ordinær politiattest til uttømmende politiattest (§ 18). Det foreslås også en ny bestemmelse om forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for ansatte i brann- og redningsvesenet og ved Brann- og redningsskolen (§ 17 a).

2 Lovforslagets bakgrunn

2.1 Etablering av en fagskole og fagskoleutdanning for brann- og redningspersonell

---

Brann- og redningsvesenet er kommunenes viktigste rednings- og beredskapsressurs. I dag er det i underkant av 200 kommunale brann- og redningsvesen, som samlet består av 3 500 heltidspersonell og 8 500 deltidspersonell. Dagens utdanning av brann- og redningspersonell er etatsstyrt, og innebærer at personellet må være ansatt i et brann- og redningsvesen og ha gjennomført opplæring, før de kan gjennomføre kursutdanning ved Norges brannskole.

En rekke utredninger har slått fast at dagens utdanningsmodell er mangelfull, og at den ikke i tilstrekkelig grad tilfører den fagkompetansen som brann- og redningsvesenet har behov for. Noen av de mest sentrale utredningene de siste årene er NOU 2012: 8 *Ny utdanning for nye utfordringer – helhetlig utdanningsmodell for fremtidig personell i brannvesenet*, og *Brannstudien – Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk* (2013).

Som et ledd i å styrke brannutdanningen, foreslås det etablert en offentlig toårig høyere yrkesfaglig fagskoleutdanning for brann- og redningspersonell. Brann- og redningsskolen som skal tilby fagskoleutdanningen, vil være underlagt Justis- og beredskapsdepartementet og skal lokaliseres til Fjelldal i Tjeldsund kommune, hvor Norges brannskole ligger i dag. Deler av fagskoleutdanningen, som gjelder undervisning rettet mot brann- og redningsvesenets nødalarmersentraler (110-sentraler), planlegges lagt til Justis-sektorens kurs- og øvingssenter i Stavern.

Den nye fagskoleutdanningen innebærer at utdanningen av heltids brann- og redningspersonell, i likhet med andre etatsutdanninger, blir en del av det ordinære skolesystemet. Fagskoleutdanningen vil være en åpen utdanning, i motsetning til dagens utdanningsmodell, som forutsetter at man er ansatt i et brann- og redningsvesen før kursutdanningen kan påbegynnes.

Brann- og redningsskolen, som etter planen skal åpne i Tjeldsund i 2024, vil i tillegg til å være

en fagskoleutdanning for inntil 160 studenter i året, kunne tilby kurs og opplæring for om lag 2500 personer i året.

Det foreslås ikke krav om fagskoleutdanning for deltidspersonell. Med deltidspersonell menes personer som er ansatt i brann- og redningsvesen med oppgaver innen brann- og redningsberedskap, men som har en annen hovedarbeidsgiver. Opplæringen av deltidspersonellet foreslås videreført etter dagens desentraliserte modell, med opplæring og kursing i kommunene og distriktene. For å sikre at kvaliteten og opplæringen i primær-oppgavene er tilnærmet lik for heltids- og deltidspersonell, skal innholdet av opplæringen av deltidspersonell tilrettelegges og tilbys av Brann- og redningsskolen.

Lovforslaget skal gi hjemmel for å følge opp beslutningen om å etablere en fagskole og en fagskoleutdanning for brann- og redningspersonell. Departementets forslag til regelverk er nærmere beskrevet i kapittel 5–11.

Lovforslaget vil bli nærmere regulert gjennom forskrifter, der blant annet følgende temaer vil inngå:

- overgangsordning mellom dagens utdanning og den nye fagskoleutdanningen
- konkretisering av opptakskravene til fagskolen
- krav til kvalifikasjoner for å arbeide i brann- og redningsvesenet.

2.2 Andre endringer i brann- og eksplosjonsvernloven

2.2.1 Krav til uttømmende politiattest ved ansettelse og tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet

Departementet foreslår en endring i brann- og eksplosjonsvernloven § 18, som vil gi hjemmel for å kreve uttømmende politiattest og godandel ved ansettelser i brann- og redningsvesenet. Bestemmelsen vil også gi hjemmel for å kreve uttømmende politiattest ved pålegg om tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet og ved ansettelser i virksomheter som helt eller delvis utfører brann- og redningsvesenets oppgaver.

2.2.2 Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for ansatte i brann- og redningsvesenet og Brann- og redningsskolen

Departementet foreslår en ny § 17 a i brann- og eksplosjonsvernloven, som regulerer forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for ansatte i brann- og redningsvesenet og ved Brann- og redningsskolen.

2.3 Høringsrunden

På vegne av Justis- og beredskapsdepartementet sendte Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) 1. juni 2022 på høring et forslag til endringer i brann- og eksplosjonsvernloven (etablering av fagskole for brann- og redningspersonell mv.).

Høringsfristen var 22. september 2022.

Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Fylkeskommunene

Alle kommunene

Alle brann- og redningsvesenene

Alle 110-sentralene

Bane NOR

Direktoratet for arbeidstilsynet

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK)

Direktoratet for strålevern og atomsikkeret (DSA)

Domstoladministrasjonen

Forskningsrådet

Helsedirektoratet

Helsetilsynet

Hovedredningssentralen

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Jernbanedirektoratet

Jernbanetilsynet

Konkurransetilsynet

Kripos

Kystverket

Landbruksdirektoratet

Luftfartstilsynet

Mattilsynet

Miljødirektoratet

Nasjonalt kommunikasjonsmyndighet

Nasjonalt sikkerhetsmyndighet

NOFAG

NOKUT

Norges vassdrags- og energidirektorat

Norsk akkreditering

Næringlivets sikkerhetsorganisasjon

Petroleumstilsynet

Politidirektoratet

Politidistriktene

Riksadvokaten

Riksantikvaren

Samerådet

Sametinget

Samordna opptak

Sivil klareringsmyndighet

Sjøfartsdirektoratet

Statens kartverk

Statens lånekasse for utdanning

Statens vegvesen

Statsforvalterne

Utdanningsdirektoratet

Vegtilsynet

Økokrim

Akademikerne

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Bondelaget

Brannfaglig fellesorganisasjon (BFO)

Bransjeråd for Fjellsprengning, c/o Norsk

Forening for Fjellsprengningsteknikk

Den norsk Advokatforening

Den norske legeforening

Drivkraft Norge

Energigass Norge

Energi Norge

Feiermesternes landsforbund

Finans Norge

Finansnæringens organisasjon (FNO)

Folkehelseinstituttet (FHI)

Foreningen for ventilasjon, Kulde og Energi (VKE)

Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum

Helse Vest RHF

Helse Midt-Norge RHF

Helse Nord RHF

Helse Sør-Øst RHF

Helsetjenestens driftsorganisasjon Nødnett (HDO)

Heimevernsstaben

Norsk luftssportsforbund/NAK

Norges skogeierforbund

Kollegiet for brannfaglig terminologi

Kommunesektorens organisasjon

Kvinnens frivillige beredskap

Landsorganisasjonen i Norge

Nasjonalt redningsfaglig råd

Nasjonalt brannfaglig råd

Norges Røde Kors	Norsk fagskole for lokomotivførere
Norges Sivilforsvarsforbund	NTNU
Norske kvinners sanitetsforening	Organisasjon for fagskolestudenter
Norges bilsportforbund	Politi høgskolen
Norges motorsportforbund	RISE Fire Research AS
Norges Lastebileier-Forbund (NLF)	Transportøkonomisk institutt
Norsk brannbefals landsforbund	UiT Norges arktiske universitet
Norsk brannvernforening (NBF)	Universitetet i Stavanger
Norsk Folkehjelp	
Norsk forening for farlig avfall (NFFA)	Avinor
Norsk forening for risiko- og pålitelighetsanalyse (ESRA)	Den Norske Turistforening
Norsk Industri	Faglig råd for naturbruk
Norsk kjøleteknisk forening	FG sikring
Norsk Oljevernforening For Operatørselskap (NOFO)	Friluftsföreningen
Norsk sikkerhetsorganisasjon (NSO)	Landbrukets arbeidsgiverforening
Norsk Tjenstemannslag	Landbrukets brannvernkomité
Norsk vann	Leieboerforeningen
Norskog	Naturvernforbundet
Næringlivets Hovedorganisasjon (NHO)	Norges livredningsselskap
Politiets fellesforbund	Norges skogeierforbund
Redningsselskapet	Norsk Bonde- og småbrukarlag
Rådgivende ingeniørers forening	Norsk naturvernforvalterforbund
Trygg trafikk	Norsk reindrifters landsforbund
Samfunnsbedriftene	Norskog
Skogbrand forsikring	Skogbrukets landsforening
Skogeierforbundet	Regelrådet for næringslivet
Standard Norge	
Statens havarikommisjon for transport	Beredskapstyrelsen i Danmark
Stiftelsen Norsk luftambulans	HMS, The Icelandic Housing and Construction Authority, Island
Sykepleierforbundet	Inrikesministeriet i Finland
UNIO	MSB Sverige
Virke	
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund	
110-Forum	
Forsvarets høgskole	
Høgskolen på Vestlandet	
Høgskolen i Innlandet	
Høgskolen i Oslo og Akershus	
Høgskolen i Sør-Øst Norge	
Høgskolen i Østfold (Paramedic/Paramedisin)	
Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter KRUS	
Nasjonalt kompetansesenter for helsetjenestens kommunikasjonsberedskap (KOKOM)	
Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (NKLM)	
Nasjonal behandlingstjeneste for CBRNE medisin (CBRNE-senteret)	
Nord universitet	
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)	
Norges arktiske studentsamskipnad	

Departementet mottok 58 høringsuttalelser, hvorav 45 hadde innspill til høringsforslaget.

Høringsbrevet inneholdt også forslag til lovendringer som ikke har sammenheng med opprettelsen av fagskolen. På grunn av tidshensyn vil disse lovforslagene bli fremmet på et senere tidspunkt. Dette gjelder:

- hjemmel for å kunne ilegge overtredelsesgebyr (§ 40 a)
- klargjøring av at sentral tilsynsmyndighet skal innhente uttalelser fra befolkningen i området rundt storulykkevirkosomheter når det gjelder lokalisering, beredskap og sikkerhetstiltak (§ 24)
- hjemmel for å kreve politiattest fra privatpersoner som søker om dispensasjon til erverv av utgangsstoffer for eksplosiver (§ 20 a)
- ny bestemmelse om konkursboets plikter ved håndtering av eksplosiver (§ 25 a)
- fjerning av kravet om at DSB alltid skal gi en uttalelse før kommunene fastsetter arealmessige begrensninger rundt virksomheter

- som håndterer farlige stoffer (§ 20 tredje ledd
andre punktum) – klargjøring av at sentral tilsynsmyndighet er
klageinstans for vedtak truffet av private eller
offentlige aktører (§ 41)

3 Ny fagskole for brann- og redningspersonell – bakgrunn og rettslige rammer for lovforslaget

3.1 Innledning – behovet for lovendringer

Den nye grunnutdanningen for brann- og redningspersonell skal organiseres som en fagskole med en fagskoleutdanning. Lovendringene skal legge til rette for å opprette denne fagskoleutdanningen. Behovet for lovendringer skyldes blant annet at brann- og redningsvesenene er kommunale, og at plikter som pålegges kommunene må forankres i lov. Videre utløser fagskoleutdanningen behov for å gripe inn i privatpersoners rettigheter, slik som innhenting av politiattest for søkere. I tillegg ser departementet det som formålstjenlig at sentrale bestemmelser om fagskolens organisering og virksomhet fremgår direkte av brann- og eksplosjonsvernloven.

3.2 Valget av fagskoleutdanning som utdanningsform

Valget av fagskoleutdanning som utdanningsform støtter seg på anbefalingene i NOU 2012: 8 *Ny utdanning for nye utfordringer – helhetlig utdanningsmodell for fremtidig personell i brannvesenet*. I utredningen konkluderer utvalget med følgende:

«På bakgrunn av fremtidig nødvendig kompetansebehov, krav til selve utdanningen og krav til brannfaglig innhold, er det utvalgets anbefaling at grunnutdanningen legges til fagskolenivå og leder- og videreutdanningen legges til høgskolenivå. Samtidig er det utvalgets oppfatning at et åpent tilgjengelig utdanningsløp lagt til et offentlig fagskole- og høgskolenivå vil kunne bidra til økt mangfold og rekruttering til yrket».

Opprettelsen av en fagskole og en fagskoleutdanning innebærer at brann- og redningsutdanningen blir en del av det ordinære utdannings-systemet. Brann- og redningspersonell kan dermed oppnå studiepoeng fra fagskoleutdanningen, og får mulighet til å ta en høyere fagskolegrad.

Studiet skal kvalitetssikres gjennom akkreditering og jevnlig tilsyn av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT).

3.3 Fagskoleloven

Lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) er en overordnet rammeloav som angir hovedkriteriene for akkreditering av fagskoleutdanning, studenters rettigheter og plikter, samt ansvar, eierskap, organisering, økonomi og tilsyn. Fagskolen for brann- og redningspersonell må forholde seg til de overordnede kravene i fagskoleloven.

Det fremgår av fagskoleloven § 4 at det med fagskoleutdanning menes høyere yrkesfaglig utdanning. Fagskoleutdanning ligger på nivået over videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, og gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak.

All fagskoleutdanning skal være akkreditert av NOKUT, jf. fagskoleloven § 5(1), jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler kapittel 2.

Hovedregelen etter fagskoleloven er at offentlige fagskoler er underlagt fylkeskommunene. Fagskoleloven åpner for at fagskoler kan organiseres i mange ulike former, blant annet som fylkeskommunale foretak, aksjeselskaper og stiftelser. Det er opp til fagskoletilbyder å organisere virksomheten på en hensiktsmessig måte innenfor lovens rammer.

3.4 En statlig fagskole – forholdet til fagskoleloven mv.

Fagskolen skal være underlagt staten ved Justis- og beredskapsdepartementet. Etter delegering fra departementet skal eierskapet til fagskolen ligge til DSB. Brann- og redningsskolen skal etableres som en driftsenhet under DSB, med en samordningsmodell der fagskoleutdanningen og øvrig kursvirksomhet samles under felles styre. Denne

organiseringformen vurderes å gi best mulighet for å se brannutdanningen samlet, og den forventes å gi synergieffekter for den daglige driften og for utviklingen av den nye fagskolen. Etter fagskoleloven § 9 skal offentlige fagskoler ha et styre som øverste ansvarlige styringsorgan.

Fagskoleloven med utfyllende forskrifter setter blant annet krav til organisering, bemanning og faglig innhold for fagskoler og fagskoleutdanning. Disse kravene må oppfylles for at NOKUT kan akkreditere skolen som en fagskole. Departementet legger til grunn at fagskolen og fagskoleutdanningen for brann- og redningspersonell skal følge fagskoleregelverket. Det er likevel slik at det foreligger noen spesielle behov og hensyn som tilsier at fagskolen underlegges enkelte særreguleringer i brann- og eksplosjonsvernloven.

Opptakskravene til fagskoleutdanninger gjelder for selve utdanningen og ikke den senere yrkesutførelsen. Samtidig er det slik at det vil være en tett kobling mellom innholdet i utdanningen og den senere yrkesutøvelsen i et brann- og redningsvesen. Det legges også opp til at studentene skal ha en praksisperiode i et brann- og redningsvesen og i en 110-sentral. Disse forholdene gjør at opptakskravene til fagskolen på noen områder må være sammenfallende med profesjonskravene innen brann- og redningsvesenet.

De fleste som tar sin utdanning ved fagskolen, vil inngå som beredskapspersonell i et brann- og

redningsvesen. Andre vil arbeide på 110-sentraler eller som forebyggende personell. Det er et ønske at alle som tar denne fagutdanningen skal ha forutsetninger for å kunne arbeide som beredskapspersonell og derfor tilfredsstiller kravene for å kunne utøve dette yrket.

Deltakelse i yrkesopplæringen under utdanningen vil forutsette at søkere til fagskoleutdanningen blant annet oppfyller nærmere angitte helsekrav, de fysiske kravene for utrykningskjøring og kravene til røyk- og kjemikaliedykking. Disse kravene følger av arbeidsmiljøregelverket og vegtrafikkregelverket. Lovforslaget åpner for å kunne stille andre krav som er nødvendige for å kunne gjennomføre utdanningen og å utøve yrker innenfor brann og redning. Videre fremmes det i lovforslaget et krav om god vandel ved opptak til fagskolen.

På bakgrunn av redegjørelsen ovenfor må disse særlige behovene og hensynene anses saklige, nødvendige, forholdsmessige og i tråd med utdanningens formål. Nærmere regulering av opptakskravene vil fremgå av forskrift til loven.

De overordnede kravene til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell følger av lovforslaget § 18 a, som angir at brann- og redningspersonell skal ha de kvalifikasjonene som er nødvendige for å kunne ivareta brann- og redningsvesenets oppgaver på en forsvarlig måte.

4 Utdanning av brann- og redningspersonell i nordiske land

4.1 Sverige

I Sverige har Myndigheten for samhällsskydd och beredskap (MSB) det overordnede ansvaret for utdanning innenfor brann og redning. MSB utarbeider regelverk innenfor fagområdet, og har det overordnede og budsjettmessige ansvaret for utdanningsinstitusjonene.

Grunnutdanningen for brannkonstabler foregår på to skoler, som ligger i henholdsvis Revinge og Sandö. I tillegg til ansvaret for grunnutdanningen, har MSB blant annet også ansvaret for videreutdanning innenfor redningstjeneste, tilsyn, forebyggende arbeid og systematisk sikkerhetsarbeid.

Den svenske grunnutdanningen for brannpersonell er toårig, og studentene må selv bekoste utdanningen. Grunnutdanningen heter Skydd mot olyckor (SMO). Opptakskravet er videregående skole, høyskole eller arbeidslivserfaring. Videre må søkerne ha god fysisk form og helse i henhold til svensk arbeidsmiljølovs krav for røyk- og kjemikaliedykking, bestå tre demølletest, ha førerkort klasse B og være svømmedyktige. Utdanningen gir en grunnleggende kompetanse i beredskap og forebygging innenfor hele brann- og redningsfeltet. Utdanningen er modulbasert med variasjon mellom teoretiske og praktiske emner. Studentene vil i løpet av utdanningen være utplassert et semester hos ulike arbeidsgivere.

SMO-utdanningen er ikke klassifisert etter det europeiske ECTS-systemet (European Credit Transfer System), som er et felles europeisk omregningssystem for godkjenning og overføring av fag og vekttall. Utdanningen gir heller ikke mulighet til å konvertere fag for studier på høyskole eller universitet.

Deltidspersonell tilbys ni ukers kursing ved skolen, der undervisningen består av en kombinasjon mellom fjernundervisning og undervisning på skolen.

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor fastsetter regler om redningstjenesten. I kapittel 3 om kommunens ansvar fremkommer det at medarbeidere gjennom utdanning og erfaring skal ha

den nødvendige kompetansen. Dette gjelder personell som skal utføre forebyggende arbeid, planlegge, lede, gjennomføre og følge opp redningsinnsatser, samt utføre tilsyn.

Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor utdyper reglene i loven.

4.2 Finland

Brannvesenet i Finland er underlagt Innenriksdepartementet. Utdanningen av heltidsbrannkonstabler foregår i Kuopio ved «Räddningsinstitutet». Skolen, som består av klasserom og internat, tilbyr yrkesutdanning som leder til eksamen i følgende utdanningsprogram:

1. brannmann (räddningsmannaeksamen)
2. nødalarmcentraloperatør
3. underbefal
4. brannbefal (ingeniörexamen, YHS)

Den finske utdanningen av heltidspersonell er klassifisert etter det europeiske ECTS-systemet for godkjenning og overføring av fag og vekttall.

Opptakskravene for å kunne søke på skolen er at man har fylt 18 år, har videregående skole eller treårig yrkesutdanning, er psykisk og fysisk frisk og har førerkort klasse B. I tillegg er det en fysisk test.

Grunnutdanningen varer i ett og et halvt år (60 uker, tre semestre), og består av rundt 80 prosent øvelser og 20 prosent teoriundervisning. Tematisk fokuserer utdanningen på brann og redning ca. 70 prosent av tiden, mens 30 prosent vies trening innenfor akuttmedisinsk behandling og ambulansetjeneste. Endt utdanning gir fagskolebevis i redning og branntjeneste i tillegg til fagbrev i ambulansetjeneste. Dette gjør at studentene kan få jobb som ambulanspersonell eller heltidstjeneste i lokale brann- og redningsvesen.

Deltidspersonell utdannes av de respektive regionale heltidsbrannvesenene, og tar ingen formell utdanning ved brannskolen i Kuopio.

I den finske räddningslagen kapittel 8 er statens ansvar for yrkesutdanningen innenfor redningsvesenet lovregulert.

Räddningslagen inneholder i tillegg et par overordnede bestemmelser om opptak og dispensasjon, mens lag om räddningsinstitutet inneholder de konkrete bestemmelsene om utdan-

ning, herunder om ansvar, oppgaver, innhold i utdanningen, samt studenters rettigheter og plikter (herunder opptak).

5 Krav til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell

5.1 Gjeldende rett

I brann- og eksplosjonsvernloven § 9 tredje ledd fremgår det:

«Leder av brannvesenet og øvrig personell skal ha de kvalifikasjoner som er nødvendige for å kunne ivareta brannvesenets oppgaver på en forsvarlig måte».

Departementet er i § 9 femte ledd gitt kompetanse til å gi bestemmelser om personellens kvalifikasjoner.

I forskrift 15. september 2021 nr. 2755 om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften) §§ 37 til 45 er kravene til opplæring og kompetanse inndelt og beskrevet, med utgangspunkt i hvilke stillinger og roller som brann- og redningspersonellet har. Kravene som stilles avhenger av om man er brannkonstabel, operatør på alarmsentral, forebyggende personell, utrykningsleder, leder for beredskaps- eller forebyggende avdeling eller brannsjef.

Brann- og redningsvesenforskriften § 37 stiller krav om gjennomført yrkesutdanning for brannkonstabel som skal arbeide i et brann- og redningsvesen i kommunen. Utdanningen består av opplæring på eget tjenestested, og grunnkurs for henholdsvis heltidsbrannkonstabel eller deltidsbrannkonstabel. Grunnkurset skal gjennomføres i løpet av to år etter ansettelse. Gjennomføringen av grunnkurs for heltidsbrannkonstabel skjer normalt på Norges brannskole og er et åtte ukers kurs, mens grunnkurs for deltidsbrannkonstabel gjennomføres lokalt eller regionalt og er på fem uker. Det er fastsatt felles kursplan for opplæringen av heltids- og deltidsbrannkonstabler.

5.2 Forslaget i høringsbrevet

Departementet foreslo i høringen at det i brann- og eksplosjonsvernloven skal stilles et overordnet krav om at brann- og redningspersonell skal ha de kvalifikasjonene som er nødvendige for å kunne

ivareta brann- og redningsvesenets oppgaver på en forsvarlig måte (ny § 18 a). Dette kravet er en videreføring av brann- og eksplosjonsvernloven § 9 tredje ledd.

I høringen fremhevet departementet at det ikke skal stilles krav om at alt personell i brann- og redningsvesenet skal fullføre den toårige fagskoleutdanningen. Det ble vist til at det er behov for å differensiere kravene til kompetanse, avhengig av hvilke funksjoner og oppgaver som skal ivaretas i et brann- og redningsvesen.

I høringen ble det foreslått at departementet gis myndighet til å gi forskrift om krav til kvalifikasjoner og utdanning for brann- og redningspersonell. Det ble foreslått at dagens forskriftshjemmel i § 9 femte ledd, som gir departementet myndighet til å gi forskrifter om personellens kvalifikasjoner, flyttes til ny § 18 a. Dette vil gi en samlet regulering av kvalifikasjonskravene for brann- og redningspersonell.

5.3 Høringsinstansenes syn

Følgende høringsinstanser gir uttrykk for at de støtter departementets forslag til ny § 18 a: *Asker og Bærum brann og redning IKS, Bergen kommune, Drammensregionenes brannvesen IKS, Stiftelsen Norsk Luftambulans, Trondheim kommune og Vest brann- og redningsregion.*

Statsforvalteren i Rogaland støtter forslaget i høringsnotatet om at det ikke skal stilles krav til gjennomført fagskoleutdanning for alle, men skilles mellom hvilke oppgaver og funksjoner som skal dekkes i brann- og redningsvesenet.

Flere høringsinstanser, som *Drammensregionenes brannvesen IKS* og *Brannforbundet i Delta*, understreker at det er viktig at lovbestemmelsene utdypes gjennom forskrift. *Brannforbundet i Delta* viser blant annet til at det i dag ikke er gitt kompetansekrav til henholdsvis leder og vaktleder på nødmeldesentral.

Øst 110-sentral IKS og *Sør-Øst 110 IKS* mener det bør være nasjonale føringer for krav til kompetanse på alle ledernivåer i en selvstendig 110-sentral, på lik linje med et brann- og redningsvesen.

Sørreisa (brannvesen) og Brannforbundet i Delta er opptatt av muligheten for mobilitet fra deltidsutdanning til heltidsutdanning. *Sørreisa (brannvesen)* uttaler:

«Deltidspersonell som tar sin brannutdannelse desentralisert, bør ved å ta en tilleggskurs være kvalifisert til å jobbe i et heltidsbrannvesen.»

Oslo kommune uttaler at Brann- og redningsetaten i Oslo ser at det kan være behov for å regulere kravene til kvalifikasjoner i lovs form, men at dette forutsetter at staten, ved den nye Brann- og redningsskolen, er i stand til å tilfredsstillе kommunens behov for kompetanse. Hvis disse behovene ikke kan tilfredsstillés må det, ifølge Oslo kommune, etableres en åpning for alternative løsnin-ger.

Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS og *Oslo kommune* mener at begrepet «brann- og redningspersonell» er så sentralt at det bør defineres nærmere i brann- og eksplosjonsvernloven. Det vises til at brann- og redningsvesenet ivaretar en rekke ulike oppgaver, og at det ikke er naturlig at loven regulerer kompetansekravene for samtlige funksjoner.

Samfunnsbedriftene brann og redning mener det bør vurderes om nye retningslinjer om lederutdanning i brann- og redningstjenesten bør inntas i lovens forskrifter. Samfunnsbedriftene viser til at det i dag etterspørres et eget tilbud for ledere i brann- og redningsvesenet, og peker på fagskolen som et naturlig utgangspunkt for et slikt tilbud.

*Stiftelsen Norsk Luftambulans*e mener det er viktig at arbeidet med en lederutdanning på høyskolenivå fortsetter, og viser til at både ambulans og politi har utdanninger på høyskolenivå.

5.4 Departementets vurdering

Justis- og beredskapsdepartementet opprettholder lovforslaget i høringsbrevet, med enkelte språklige justeringer. Dette innebærer en videreføring av dagens rettstilstand.

Departementet vil fremheve viktigheten av at personellet i brann- og redningsvesenet har de kvalifikasjonene som er nødvendige for at brann- og redningsvesenets oppgaver kan ivaretas på en forsvarlig måte. Overordnede kvalifikasjonskrav følger i dag av brann- og eksplosjonsvernloven § 9 tredje ledd. Departementets forslag til ny § 18 a første ledd viderefører gjeldende lovbestemmelse.

Lovforslaget § 18 a andre ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift om krav til kvalifikasjoner og utdanning for å arbeide som brann- og redningspersonell. Bestemmelsen viderefører § 9 femte ledd. I medhold av den nye lovbestemmelsen vil det blant annet kunne gis bestemmelser som regulerer og tilpasser kompetansekravene til det nye utdanningsløpet for brann- og redningspersonell.

Høringsinstansene er generelt positive til lovforslagene, og støtter også departementets vurdering av at kravene til kompetanse og utdanning bør differensieres, avhengig av hvilke funksjoner og oppgaver som skal ivaretas i et brann- og redningsvesen. Det foreslås ikke krav om at alt personell i brann- og redningsvesenet skal fullføre den toårige fagskoleutdanningen.

Planlagt oppstart av den nye fagskoleutdanningen er 2024. De første studentene vil være uteksaminert i 2026 og vil da kunne fylle stillinger i brann- og redningsvesenet. I en overgangsperiode vil det være behov for å ansette personell som er utdannet etter dagens utdanningsmodell. Denne overgangsperioden vil bli nærmere regulert i forskrift.

I likhet med Brannforbundet i Delta og Sørreisa (brannvesen), mener departementet det er behov for å se nærmere på muligheten for mobilitet mellom brann- og redningsvesen med ulike former for organisering og dimensjonering, eksempelvis karrierevei fra deltids- til heltidsstilling. Slike vurderinger vil bli gjort i forbindelse med forskrifter til loven. Tilsvarende legger departementet til grunn at det på forskriftsnivå vil bli vurdert om det er behov for særskilt regulering av kravene til personell på 110-sentralene og om det skal åpnes for unntak eller dispensasjoner fra kvalifikasjonskravene.

Oslo kommune v/Brann- og redningsetaten og Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS stiller spørsmål om begrepet «brann- og redningspersonell» bør defineres i loven, og viser blant annet til at en rekke ansatte i et brann- og redningsvesen ikke utfører typiske brann- og redningsoppgaver. Departementet viser til at «brann- og redningspersonell» i lovforslaget viderefører og erstatter «leder av brannvesenet og øvrig personell» i gjeldende § 9 tredje ledd, og «personellet» i § 9 femte ledd, og er ikke ment å innebære noen realitetsendringer. Etter departementets syn anses det ikke formålstjenlig å innta en definisjon av begrepet «brann- og redningspersonell» i loven. Spørsmålet om begrepet likevel skal defineres nærmere i regelverket, vil bli vurdert i forbindelse med forskrift til loven.

Øst 110-sentral IKS og Sør-Øst 110 IKS uttaler at det er behov for nasjonale føringer for krav til kompetanse på alle ledernivåer i en selvstendig 110-sentral, på lik linje med et brann- og redningsvesen. Departementet bemerker at dette ikke er drøftet i lovforslaget, og heller ikke aktuelt for departementet i denne lovreguleringen.

Brann- og redningsskolen skal tilby en toårig høyere yrkesfaglig fagskoleutdanning for brann- og redningspersonell, og omfatter ikke utdanning av ledere i brann- og redningsvesenet. Krav til ledere vil fortsatt fremkomme i forskrift, og det vil bli tilbudt kurs etter dagens modell for å ivareta lederutdanningen for brann- og redningspersonell.

6 Brann- og redningsskolen

6.1 Gjeldende rett

Brann- og eksplosjonsvernloven § 9 tredje ledd slår fast følgende:

«Leder av brannvesenet og øvrig personell skal ha de kvalifikasjoner som er nødvendige for å kunne ivareta brannvesenets oppgaver på en forsvarlig måte».

Ut over dette har brann- og eksplosjonsvernloven ingen bestemmelser som regulerer utdanningen til brann- og redningspersonell. Kursutdanningen ved Norges brannskole er ikke regulert i loven.

Brann- og redningsvesenforskriften utdyper lovens kvalifikasjonskrav. Forskriften kapittel 8 regulerer krav til kurs og læreplaner for brann- og redningspersonell. I forskriften § 36 fremgår det at Norges brannskole skal gi tilbud om yrkesutdanning, men det er ikke stilt krav om at brannutdanningen skal skje ved denne skolen. Det som kreves er at man har gjennomført yrkesutdanning i samsvar med godkjente kurs- og læreplaner. Det kan derfor søkes om godkjenning av annen utdanning som grunnlag for å oppfylle kvalifikasjonskravene i brann- og redningsvesenforskriften.

6.2 Forslaget i høringsbrevet

Departementet foreslo i høringen at det i ny § 18 b skal fremgå at Brann- og redningsskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for utdanning av brann- og redningspersonell, og at skolen er underlagt departementet, med et styre som øverste styringsorgan.

I høringen ble det foreslått at Brann- og redningsskolen skal ha ansvaret for fagskoleutdanningen av studenter til stillinger som heltidspersonell i brann- og redningsvesenet. Utdanningen vil bestå av både teoretisk og praktisk undervisning, inkludert praksis i utvalgte brann- og redningsvesen. Det ble ikke foreslått krav om gjennomført fagskoleutdanning for alt personell i brann- og redningsvesenet.

I høringen ble det foreslått at Brann- og redningsskolen også skal tilby og legge til rette for kurs for deltidspersonell. Forslaget innebærer at Brann- og redningsskolen skal ha det faglige ansvaret for et kurstilbud som kommunene skal benytte seg av. Selve opplæringen av deltidspersonell foreslås å foregå lokalt og regionalt. Dette innebærer at opplæringen av deltidspersonell fortsatt skal være et kommunalt ansvar, jf. lovforslaget § 18 c og omtalen under punkt 7.

6.3 Høringsinstansenes syn

Statsforvalteren i Rogaland er generelt positiv til at det etableres en ny statlig fagskole som gir grunnutdanning for brann- og redningspersonell, og mener at dette vil heve kvaliteten på utdanningen. Statsforvalteren mener det er positivt at det tas hensyn til at flertallet av de ansatte i brann- og redningsvesenet jobber deltid og at opplæringen av disse videreføres i desentralisert form, der Brann- og redningsskolen gis et ansvar for innhold og tilrettelegging.

Asker og Bærum brann og redning IKS mener det bør åpnes for at også andre utdanningsinstitusjoner kan tilby hele eller deler av fagskoleutdanningen, slik at man sikrer utviklingen av de ulike fagområdene.

Høgskulen på Vestlandet støtter at Brann- og redningsskolen skal være den utdanningsinstitusjonen som utdanner brann- og redningspersonell, men mener at lovutkastet § 18 b legger begrensninger på hva som kan skrives inn i forskriften av kvalifikasjonskrav. Høgskulen mener det bør komme tydelig frem i lovbestemmelsen at Brann- og redningsskolen er en fagskole

Avinor AS mener det bør presiseres at Brann- og redningsskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for utdanning av kommunalt brann- og redningspersonell.

Drammensregionenes brannvesen IKS støtter lovforslaget, og mener det er viktig at skolen også tillegges ansvaret for kursing av deltidspersonell. Høringsinstansen mener det bør spesifiseres i forskrift at ansvaret for kursing av deltidspersonell

også omfatter å kunne tilby et tilstrekkelig antall kursplasser.

Andre høringsinstanser har også uttalt seg om kurstilbudet. *Rogaland brann og redning IKS* mener DSB må sørge for tilstrekkelig kapasitet til å administrere og videreutvikle deltidsutdanningen. *Nordhordaland brann og redning* stiller spørsmål om hva som ligger i formuleringen «legge til rette for et kurstilbud som kommunene skal benytte seg av», *Skien brann- og feiveesen* mener det bør lovfestes at Brann- og redningsskolen skal tilby spesialopplæring (kurs) innen områder som er kartlagt og spesifisert i DSBs krisescenarioer.

Oslo kommune v/ Brann- og redningsetaten og Nedre Romerike brann- og redningsvesen (IKS) viser til at lovforslaget omhandler den toårige fagskoleutdanningen og deltidsutdanningen. De viser videre til at Brann- og redningsskolen også tilbyr andre kurs/opplæringer, og mener dette bør komme tydelig frem av § 18 b. Begrepene «utdanning», «kurs» og «opplæring» må, etter høringsinstansenes syn, tydeliggjøres i loven. For å sikre tilstrekkelig gjennomføringsevne bør det, etter høringsinstansens syn, kunne åpnes for at andre institusjoner kan gjennomføre kurs på vegne av Brann- og redningsskolen.

Sørreisa (brann- og redningsvesen) mener den foreslåtte utdanningsmodellen vil skape et uønsket kvalitativt skille, som vil dele landet inn i A- og B-brannvesen.

6.4 Departementets vurdering

Justis- og beredskapsdepartementet opprettholder lovforslaget i høringsbrevet, med enkelte språklige justeringer.

Departementet foreslår at loven skal angi at Brann- og redningsskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for utdanning av brann- og redningspersonell. Brann- og redningsskolen skal tilby en helhetlig toårig fagskoleutdanning for heltidspersonell, hvor alle relevante brann- og redningsfaglige områder er representert, herunder forebygging, beredskap og nødalarmering. Den toårige fagskoleutdanningen vil gi en høyere fagskolegrad, jf. fagskoleforskriften § 41.

Brann- og redningsskolen vil være underlagt Justis- og beredskapsdepartementet og DSB. Styret ved skolen er øverste ansvarlige styreorgan. Dette er i tråd med fagskoleloven § 9. Styret ved fagskolen vil være ansvarlig for at studentene får den utdanningen som er forutsatt i akkrediteringen fra NOKUT og for at virksom-

heten drives i samsvar med gjeldende lover og regler.

Kommunens ansvar for opplæring av deltidspersonell videreføres, men med økt støtte fra Brann- og redningsskolen. Slik støtte skal sikre at opplæringen i primæroppgavene er tilnærmet lik for hel- og deltidspersonell, og på tvers av kommunegrensene. Brann- og redningsskolen skal utvikle og legge til rette for økt grad av nettstøttet opplæring for deltidspersonell.

Asker og Bærum brann og redning IKS gir uttrykk for at flere utdanningsinstitusjoner bør kunne tilby hele eller deler av fagskoleutdanningen, slik at man sikrer en bedre utvikling av faget. Til dette vil departementet bemerke at hensikten med fagskoleutdanningen er å ha en helhetlig tilnærming til utdanningen av brann- og redningspersonell. Etter departementets syn sikres dette best ved å ha én tilbyder av fagskoleutdanningen.

Flere høringsinstanser har kommentert de øvrige kurstilbudene ved Norges brannskole, og reist spørsmål om også disse kursene bør være en del av Brann- og redningsskolens ansvarsområde etter lovforslaget § 18 b. Til dette vil departementet bemerke at Norges brannskoles kursvirksomhet omfatter mer enn de oppgavene som foreslås lagt til Brann- og redningsskolen etter lovforslaget § 18 b. Kursporteføljen består i hovedsak av kurs som eies av Norges brannskole/DSB og utvikles i samarbeid med de respektive bestillerne. Det faglige innholdet i kursene spenner vidt innenfor brann-, rednings- og samfunnssikkerhetsrelatert arbeid, fra håndbrannsløkkerkurs til kurs i håndtering av akutt forurensning, og lederutdanning. Som følge av at Brann- og redningsskolen blir etablert, skal Norges brannskole omstilles til kursvirksomhet, som er direkte underlagt DSB. I styrevedtektene for Brann- og redningsskolen er det lagt opp til at styret også skal følge opp denne kursvirksomheten, men styret vil her være underlagt en annen styring og kontroll enn for fagskoleutdanningen. Styret vil ha ansvaret for at forvaltningen og utviklingen av kursene og etterutdanningen skjer i samsvar med overordnede myndigheters ønsker og strategiplaner.

Departementet vil påpeke at kapasiteten ved kursvirksomheten må stå i forhold til de behovene som brann- og redningsvesenene har. Departementet legger til grunn at DSB vil sørge for tilstrekkelig kapasitet, og tilby de fagene og kursene som er nødvendige for å sikre et kompetent brann- og redningsvesen som ivaretar sine oppgaver på en forsvarlig måte.

7 Kommunenes ansvar for opplæring av deltidspersonell i brann- og redningsvesenet

7.1 Gjeldende rett

Brann- og eksplosjonsvernloven inneholder ikke regler som direkte regulerer kommunens ansvar for opplæring av brann- og redningspersonell. Slike plikter fremgår forutsetningsvis av § 9 i loven, som angir at kommunene har ansvaret for etablering og drift av brannvesen, og for at personellet har de kvalifikasjonene som er nødvendige for å kunne ivareta brannvesenets oppgaver på en forsvarlig måte. Kravene til opplæring og kompetanse er nærmere regulert i brann- og redningsvesenforskriften. Av forskriften § 37 fremgår det at personell som skal arbeide som brannkonstabel, skal ha gjennomført yrkesutdanningen i samsvar med kursplanen innen to år fra tilsettingen.

Kommunenes opplæring av deltidspersonell gjennomføres i dag som et desentralisert utdanningsopplegg. Opplæringen foregår i den enkelte kommune/region og innebærer opplæring innenfor en periode på to år, desentralisert grunnkurs og en avsluttende praksisuke.

7.2 Forslaget i høringsbrevet

Av høringen fremgår det at departementet ser behov for lovbestemmelser, som nærmere regulerer kommunens ansvar for opplæring av deltidspersonell. Dette behovet er foranlediget av det store etterslepet i opplæringen av deltidsmannskaper, der omlag én av tre ansatte innen beredskap ikke har gjennomført opplæring i henhold til gjeldende utdanningskrav. For å sikre at kommunene ivaretar sitt ansvar for opplæringen av deltidspersonellet, ble det foreslått at den teoretiske (nettstøttete undervisningen) og praktiske opplæringen skal være gjennomført innen to år etter at personellet ble ansatt. I høringsnotatet ble det også foreslått en hjemmel for å gi forskrift om opplæring og kurs for deltidspersonell.

7.3 Høringsinstansenes syn

Asker og Bærum brann og redning IKS støtter forslaget.

Trysil kommune er positiv til at utdanningen blir enhetlig og til at det legges opp til desentralisert utdanning, der de deltidsansatte ikke må reise ut av kommunen for å tilegne seg utdanningen. Av rekrutteringshensyn anføres det at utdanningskravene ikke må utvides, og at utdanningen må være lettere å gjennomføre i praksis.

Drammensregionens brannvesen IKS støtter at utdanningen av deltidspersonell lovfestes og at mer detaljerte regler fremgår av forskrift. De støtter også at utdanningen av deltidspersonell må være mindre omfattende enn for heltidspersonell, og at omfanget og behovet må stå i forhold til hva som er gjennomførbart. Høringsinstansen viser til at det i veiledningen til den nå opphevede dimensjoneringsforskriften fremgikk at deltidspersonell skal ha 40 timer øvelser per år. Høringsinstansen mener at det reelle behovet for øvelsestid er større, og at fremtidig regelverk må gjenspeile dette. Videre anføres det at det kan være utfordrende å rekruttere deltidspersonell og å fullføre opplæring og kurs innen to år etter ansettelsen.

Rogaland brann- og redningsvesen IKS mener at deltidsutdanningen må styrkes, dersom det er et mål at opplæringen av heltids- og deltidspersonell skal være tilnærmet lik. Etter høringsinstansens syn vil en nettbasert utdanning ikke gi en tilnærmet lik opplæring for heltids- og deltidspersonell. Det stilles spørsmål om hvilke kurs det vises til i lovforslaget og om disse bør spesifiseres.

Både *Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS* og *Oslo kommune* peker på at det bør være gode overgangsordninger som sikrer et tilstrekkelig antall deltidspersonell i brann- og redningsvesenene.

Øst 110-sentral IKS og *Sør-Øst 110-sentral IKS* viser til at personellet til 110-sentralene etter lovforslaget skal rekrutteres fra fagskolen. I dag er deltidsansatte brannkonstabler et viktig rekrutteringsgrunnlag for 110-sentralene. Høringsinstansene ser med bekymring på at rekrutterings-

grunnlaget til 110-sentralene kan bli redusert ved oppstart av fagskolen, og har følgende forslag til tilleggstekst til lovforslaget § 18 c:

«Kommunene skal sørge for at 110-operatører som ikke har fagskoleutdanning, har fullført internopplæring og kurs innen to år fra de er ansatt.»

Tromsø brann og redning KF mener at loven bør angi et krav om øvelsesanlegg i hvert politidistrikt. Det påpekes at fristilling av ansatte fra sivile jobber er en utfordring ved utdanningen av deltidspersonell og at det derfor er viktig at opplæringen kan skje lokalt.

Levanger brann og redning og Frosta brann og redning mener at brann og redning må gjøres statlig, slik at det blir mer rettferdig med hensyn til utdanning og utstyr i kommunene.

7.4 Departementets vurdering

Justis- og beredskapsdepartementet opprettholder i hovedsak lovforslaget i høringsbrevet til ny § 18 c.

Departementet foreslår å lovregulere kommunens ansvar for opplæring av deltidspersonell. For å sikre at kommunene ivaretar sitt ansvar, foreslår departementet at loven angir en plikt for kommunene til å sørge for at opplæring og kurs for deltidspersonell er fullført innen to år etter ansettelsen. Departementet vil bemerke at lovforslaget ikke innebærer en endring av tidsrammen for opplæring av deltidspersonell. I NOU 2012: 8 *Ny utdanning for nye utfordringer* anbefales heller ikke slike endringer. Departementet vil ikke stille krav om fagskoleutdanning for deltidspersonell.

Brann- og redningsskolen skal bistå kommunene med kvalitetssikring av den praktiske opplæringen av deltidspersonellet, som skal skje lokalt og regionalt. Dette innebærer at Brann- og redningsskolen skal ha ansvaret for det faglige innholdet og gi faglige føringer. Kommunene skal ha ansvaret for den praktiske tilretteleggingen av opplæringen. Brann- og redningsskolens ansvar for kurs for deltidspersonell vil først og fremst

bestå i å tilby og legge til rette for teoretisk opplæring, blant annet i form av nettbasert undervisning. Nettbasert undervisning vil gjøre den teoretiske delen av opplæringen lettere tilgjengelig, og bidra til økt kompetanse for dagens deltidspersonell.

Kravene til opplæring av deltidspersonell vil bli nærmere regulert i forskrift. Det er en målsetting at kompetansekravene til deltidspersonell i brann- og redningsvesenet balanserer hensynene til kvalitet og rekruttering på en god måte. Opplæringen må sikre at deltidspersonellet kan håndtere oppgavene på en tilfredsstillende og trygg måte. Samtidig må kravene til kompetanse og opplæring ikke bli så omfattende at de bidrar til å redusere rekrutteringsgrunnlaget. Som understreket i punkt 5.4, ser departementet behov for at man på forskriftsnivå blant annet ser nærmere på muligheten for mobilitet fra deltids- til heltidspersonell og på kravene til personell på 110-sentralene.

Tromsø brann og redning KF mener at loven bør stille krav til øvelsesanlegg i hvert politidistrikt, slik at man sikrer at opplæringen kan foregå lokalt. Til dette vil departementet bemerke at bestemmelsen stiller krav til kommunenes ansvar for opplæring av deltidspersonell i brann- og redningsvesenet, og at det innenfor disse kravene er opp til den enkelte kommune å legge til rette for den nærmere opplæringen av personellet.

Levanger brann og redning og Frosta brann og redning mener at brann- og redningsvesenet bør gjøres statlig, slik at det blir mer rettferdig med hensyn til utdanning og utstyr i kommunene. Til dette vil departementet bemerke at denne problemstillingen ikke har vært aktuell for departementet i denne lovreguleringen, og det er derfor ikke drøftet nærmere i lovforslaget.

Departementet foreslo i høringen at lovbestemmelsen også skal gi hjemmel for å gi forskrift om opplæring og kurs for deltidspersonell. Etter en fornyet vurdering har departementet kommet til at dette behovet for forskriftshjemmel er tilstrekkelig ivare tatt i lovforslaget § 18 a andre ledd.

8 Opptak til fagskoleutdanningen

8.1 Gjeldende rett

8.1.1 Krav til utdanning

Brann- og eksplosjonsvernloven stiller ingen krav til opptak på grunnkurset ved Norges brannskole. Dette er naturlig, ettersom dagens utdanningssystem forutsetter at man er ansatt som brannkonstabel og har praktisert i dette yrket i to år før man kan ta grunnkurset. I realiteten er det derfor brannsjefen som ved ansettelsen vurderer kandidatens kvalifikasjoner og egnethet for yrket.

Hovedkravet for opptak etter fagskoleloven § 16 er at søkere har fullført og bestått videregående opplæring. Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse.

Det følger av fagskoleloven § 16 fjerde ledd at styret ved den enkelte fagskole skal gi utfyllende forskrift om opptak til fagskolen, med krav til formell utdanning og tilsvarende realkompetanse. Fagskoleloven § 16 tredje ledd gir departementet (Kunnskapsdepartementet) kompetanse til å gi forskrift om nasjonal samordning av opptaket og nasjonale opptaksregler, blant annet om opptaksgrunnlag, rangering av søkere og klagebehandling.

8.1.2 Fysiske krav

Dagens krav til fysiske tester i brann- og redningsvesenet varierer fra kommune til kommune. For brann- og redningsvesen som har røyk- og kjemikaliedykkertjeneste, har Arbeidstilsynet utarbeidet en veileder, som inneholder de helsemessige kravene til røyk- og kjemikaliedykking. Veilederen anbefaler at man benytter én av tre foreslåtte tester av fysisk kapasitet ved opptak av aspiranter og ved årlig fysisk test av egne arbeidstakere i beredskap. I tillegg gjennomfører brann- og redningsvesenene tester av toleranse for høyde og klaustrofobi. Ved ansettelse gjennomfører mange brann- og redningsvesen også andre tester, for eksempel testing av svømmeferdigheter, løping, verktøybruk, samarbeidsevne, kunnskaper i norsk, matematikk, lokalkunnskap og personlig

egnethet. I tillegg kreves det utfylt egenerklæring og gjennomført helseundersøkelse.

8.1.3 Krav til politiattest i brann- og redningsvesenet

Det følger av brann- og eksplosjonsvernloven § 18 at det kan kreves ordinær politiattest både ved vanlig ansettelse og ved pålegg om tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet. Departementets inntrykk er at de fleste brann- og redningsvesen krever politiattest for både heltids- og deltids-personell.

I og med at dagens utdanningssystem forutsetter at den enkelte er ansatt i et brann- og redningsvesen før grunnkurset kan gjennomføres, stilles det ikke særlige krav til politiattest i forbindelse med utdanningen.

8.1.4 Krav til politiattest ogandel ved sammenlignbare studier

Opptak til Politihøgskolen forutsetter at søkeren har plettfri andel, oppfyller fastsatte formelle krav og fremstår som skikket for tjeneste i politi- og lensmannsetaten. Søkeren må fremlegge uttømmende og utvidet politiattest, jf. politiregisterloven § 41. Det kan også innhentes opplysninger om henlagte straffesaker og om andre forhold som kan ha betydning for søkerens skikkethet.

Kriminalomsorgen stiller krav om at det ikke må være noe å utsette på vandelen til den ansatte, jf. straffegjennomføringslovens § 8. Ved tilbud om aspirantstilling bes det om uttømmende politiattest.

8.1.5 Fagskolelovens regler om krav til skikkethet og politiattest

I fagskoleloven § 26 første ledd fremgår følgende:

«Departementet kan gi forskrift om at fagskolene skal vurdere om de enkelte studentene i bestemte utdanninger er skikket for yrket. Studentenes skikkethet skal vurderes gjennom hele utdanningen.»

§ 26 tredje ledd fastslår at styret ved fagskolen kan vedta at en student ikke er skikket for yrket. Blir det fattet et slikt vedtak, kan styret også vedta at studenten utestenges fra utdanningen i inntil fem år.

Av fagskoleloven § 27 første ledd fremgår det at fagskolen kan bestemme at studentene skal legge frem politiattest etter politiregisterloven § 39. Politiregisterloven § 39 gjelder politiattest for personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige (barneomsorgsattest).

I fagskoleloven § 27 andre ledd fremgår det at hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning.

I fagskoleforskriften §§ 26 til 36 er det gitt nærmere bestemmelser om skikkethet ved fagskoleutdanningen. Det følger av forskriften § 26 at skikkethetsvurderingen skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. Av forskriften § 26 andre ledd fremgår følgende:

«En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket».

I forskriften § 27 første ledd fremgår det at:

«Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26. Det skal fremgå av fagskolens forskrift hvilke fagskoleutdanninger dette gjelder».

8.2 Forslaget i høringsbrevet

8.2.1 Krav til utdanning – fagskoleloven § 16

Av høringen fremkommer det at reglene om opptak til fagskoleutdanningen for brann- og redningspersonell må følge rammene i fagskoleloven. I tråd med fagskoleloven § 16, vil hovedkravet for opptak til fagskoleutdanningen ved Brann- og redningsskolen være at søkeren har bestått videregående opplæring. Fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften åpner for at styret ved fagskolen kan gi utfyllende forskrift om opptak til den enkelte fagskolen. Det ble vist til at det foreløpig var lagt til grunn 92 fag- og svennebrev og fem studieforberedende utdanningsprogram som kan danne grunnlag for opptak til Brann- og redningsskolen.

I høringen ble det vist til at søkere som ikke har bestått et utdanningsprogram som gir grunnlag for opptak til studiet, kan søke om opptak til fagskolen på grunnlag av realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 første ledd. Brann- og redningsskolen vil i tråd med fagskoleforskriften § 17 fastsatte skjønnskriterier for rangering av realkompetansesøkere opp mot poengberegnete søkere. Søkere med realkompetanse må dekke de øvrige opptakskravene på lik linje med andre søkere.

8.2.2 Tilleggskrav ved opptak

På bakgrunn av studiets karakter og de yrkene som man utdannes til, ble det foreslått visse tilleggskrav for opptak til fagskolen ut over de kravene som følger av fagskoleloven. Disse tilleggskravene er blant annet knyttet til politiattest, fysikk og helse.

Departementet foreslo i høringen at hovedkravene for opptak til fagskoleutdanningen skal fremgå direkte av brann- og eksplosjonsvernloven og at nærmere detaljer om opptakskriterier og skoleopptaket reguleres i forskrift, jf. fagskoleloven § 16 fjerde ledd og lovutkastet § 18 d.

8.2.3 Fysiske og helsemessige krav

Departementet foreslo i høringen at søkere til fagskoleutdanningen må oppfylle de fysiske og helsemessige kravene som er nødvendige for å gjennomføre utdanningen og å utøve yrket. Det ble lagt opp til at disse kravene vil bli nærmere regulert i forskrift. Det ble signalisert at dagens situasjon blant annet tilsier at de konkrete testene må avklare om søkerne har de fysiske og helsemessige forutsetningene for å kunne røykdykke.

8.2.4 Vandel og politiattest

I høringen ble det vist til at brann- og eksplosjonsvernloven § 18 gir hjemmel for å kreve ordinær politiattest ved vanlige ansettelse og ved pålegg om tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet.

I høringen ble det videre vist til at samlokaliseringen av 110- og 112-sentralene medfører endringer i brannoperatørens tilgang til informasjon på en slik måte at det må kreves sikkerhetsklarering for disse.

Departementet foreslo at det skal stilles krav til vandel og politiattest ved opptak til fagskoleutdanningen. Dette skal bidra til at studenter ikke gjennomfører et studium til et yrke som de ikke får praktisere. Det ble foreslått at søkere til fag-

skoleutdanningen skal ha god vandel og kan fremlegge uttømmende og utvidet politiattest.

I høringen ble det vist til at brann- og redningsvesenet skal be om ny uttømmende politiattest ved ansettelser, slik at man kan fange opp eventuelle lovovertrедelser som den enkelte har begått etter at utdanningen er avsluttet, jf. lovutkastet § 18.

8.2.5 Skikkethet

I høringen ble det vist til fagskoleforskriften § 27 første ledd, hvor det fremgår at:

«Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26. Det skal fremgå av fagskolens forskrift hvilke fagskoleutdanninger dette gjelder».

Under høringen av fagskoleforskriften avklarte departementet med Kunnskapsdepartementet at studenter ved fagskoleutdanningen for brann- og redningspersonell vil falle inn under vilkåret i fagskoleforskriften § 27, jf. § 26. Departementet foreslo derfor at det stilles krav om at studentene ved fagskoleutdanningen for brann- og redningspersonell skal vurderes for skikkethet gjennom hele utdanningen.

8.3 Høringsinstansenes syn

Asker og Bærum brann og redning IKS støtter lovforslaget.

Statsforvalteren i Rogaland er enig i at det stilles krav til vandel og utvidet politiattest ved opptak til fagskoleutdanningen. Høringsinstansen mener det bør tydeliggjøres at det stilles krav til sikkerhetsklarering for de som skal jobbe på 110-sentralene og viser her til at samlokalisering med politiets 112-sentraler gjør det nødvendig å kunne kommunisere gradert informasjon på tvers.

Bergen kommune og Vest brann- og redningsregion mener det er en fordel at det stilles krav til uttømmende og utvidet politiattest ved opptak til fagskolen. Dette vil være gunstig med tanke på skikkethet innen yrket, og sikre at studentene ikke gjennomfører et utdanningsløp hvor de i etterkant ikke blir ansatt på grunn av krav om vandel i ansettelsesprosessen i brannvesenet.

Oslo kommune v/ Brann- og redningsetaten støtter lovforslaget § 18 d første ledd bokstav a og d. Oslo kommune mener det er tilstrekkelig at det fremlegges ordinær politiattest og påpeker at det vil være uheldig dersom et strengere krav eliminerer kandidater på grunn av for eksempel min-

dre lovovertrедelser som er begått i ung alder. Samtidig uttrykker Oslo kommune at kravene som gjelder for ansettelser i brann- og redningsvesenet må være de samme som for opptak til fagskolen. Oslo kommune viser for øvrig til kommentarer til lovutkastet § 18.

Oslo kommune støtter forslaget om at søkere må ha god vandel og mener vandel kan vurderes ved å gjennomgå den ordinære politiattesten. Høringsinstansen peker videre på at betydningen av lovutkastet § 18 d første ledd bokstav e synes uklar, og reiser spørsmål om bestemmelsen gir åpning for å stille tilleggskrav, og om hvem som skal kunne stille slike tilleggskrav og foreta vurderinger av disse.

Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS er positive til bestemmelsen. Samtidig anføres det at § 18 første ledd bokstav e bør tydeliggjøres, og herunder angi hvem som skal kunne fastsette nærmere krav etter bestemmelsen.

Trysil kommune mener det er bra at det stilles krav til politiattest, fysikk og helse. I tillegg mener høringsinstansen at det bør være krav om norsk kunnskap, førerkort kl. B og lokalkunnskap. Trysil kommune mener det stedlige brannvesenet må gis mulighet til å kunne dispensere fra ett av de foreslåtte kravene, men ikke fra kravet til politiattest.

Drammensregionenes brannvesen IKS støtter lovforslaget. Det anføres at praksis for fysiske tester bør spesifiseres og resultere i en standard norm for fysiske tester i norske brannvesen, der forskrift eller veiledning henviser til gjeldende tester. Tester av klaustrofobi og høydeskrekk bør også inngå i opptakskravene. Det påpekes at ansatte i brann- og redningsvesenet stilles ovenfor situasjoner der det foreligger muligheter for å utøve misligheter, korrupsjon, krenkelsers og lignende, ved for eksempel utrykninger til automatiske brannalarmer. Absolutt tillit er også nødvendig ved pågående innsatser og etterslukking/vakt hold i objekter som kan omfatte butikker med verdifulle og lett omsettbare gjenstander. I brann- og redningsvesenet vil personellet få tilgang til kunnskap og erfaring som er salgbare til kriminelle miljøer. Konklusjonen fra Drammensregionenes brannvesen IKS er at forslaget om kravet til vandel med mer for opptak til fagskoleutdanningen er riktig å fremme.

Tromsø brann og redning KF mener det bør være mulig å oppta studenter på skolen som ikke tilfredsstillers de fysiske opptakstestene. Det anføres at slike unntak bør kunne gjelde for studenter som sikter seg inn mot yrker innen forebyggende avdeling eller 110-sentraler, slik at man oppnår økt mangfold og unngår diskriminering.

Øst 110-sentral IKS og Sør-Øst 110 IKS mener de foreslåtte opptakskravene vil være ekskluderende og diskriminerende for personell som ønsker å jobbe i en 110-sentral. Det anføres at en operatør kan gjøre en like god jobb sittende i for eksempel rullestol. Høringsinstansen mener det vil være utfordrende å ikke inkludere sikkerhetsklarering til Hemmelig/NATO Secret, og stiller spørsmål ved hva departementet tenker om hospiteringstiden på 110-sentraler som har klareringsbehov for eget personell.

Brannforbundet i Delta mener de foreslåtte opptakskravene til fysikk og helse fremstår som diskriminerende og vil blokkere mange fra å kunne søke en karriere innen forebyggende arbeid eller som operatør på en nødalarmersentral. Høringsinstansen mener det er svært betenkelig dersom staten allerede ved inntak til fagskolen utelukker mange gode kandidater.

Dersom operatører på 110-sentralene skal utdannes ved fagskolen, mener *Tromsø 110-sentral* at opptakskravene ikke kun kan basere seg på kravene til beredskap. De mener det er viktig at dyktige operatører ikke blir ekskludert på grunn av de fysiske opptakskravene. Ideelt sett bør fagskoleutdanningen, etter høringsinstansens syn, være en ren brannkonstabelutdanning som ikke omfatter operatørutdanningen. Operatørutdanningen bør ha et eget utdanningsløp, hvor fagskoleutdanningen kan være et av flere inntakskriterier til en operatørutdanning. Dersom fagskoleutdanningen skal inkludere operatørutdanning, så bør alle, etter høringsinstansens syn, sikkerhetsklareres med tanke på tilstedeværelse på JKØ i Stavern og i de samlokaliserte 110-sentralene.

Delta Luftfart mener det sterkt bør vurderes om opptaksgrunnlaget til fagskoleutdanningen skal være fullført og bestått videregående opplæring, og heller vurdere om søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16.

Fagforbundet mener det er riktig å stille krav om utvidet og uttømmende politiattest ved opptak til fagskolen. De påpeker samtidig at det er vedtatt at alle 110-sentralene skal samlokaliseres med politiets operasjonssentraler og at nødmeldesentralene skal samhandle tettere. For å kunne arbeide i en 110-sentral vil det høyst sannsynlig være nødvendig med sikkerhetsklarering på nivå hemmelig /NATO Secret. Det anføres at det vil være svært uheldig dersom studenter ikke får gjennomført fagskolegraden på bakgrunn av manglende sikkerhetsklarering for praksisperioden i 110-sentralen. Fagforbundet mener derfor at

det bør være tilsvarende krav til opptak ved fagskolen som ved ansettelser i samlokaliserte 110-sentraler. Videre bes det om unntak fra kravet om fagskoleutdanning for førere og maskinister på større båter som brannvesenet disponerer. Etter Fagforbundets syn vil det oppstå en stor rekrutteringsutfordring dersom det stilles krav om fagskoleutdanning for alle stillinger i brann- og redningstjenesten. Når det gjelder kravene om førerkort bør det, etter Fagforbundets syn, presiseres i forskrift at det stilles krav om varighet for førerkort, slik at førerkort klasse C og 160-kode kan oppnås innenfor det ordinære fagskoleløpet.

Politidirektoratet mener at reglene om politiattest bør være like for opptak på fagskolen og for ansettelser i brann- og redningsvesenet. Politidirektoratet viser her til uttalelse fra Politiattest-enheten, der det fremkommer følgende:

«Departementet har foreslått at det skal kreves uttømmende og utvidet politiattest for opptak til fagskolen, mens personer som skal ansettes i brann- og redningsvesenet kun skal fremlegge uttømmende politiattest. Politiattest-enheten mener at det ikke bør stilles strengere krav ved opptak til studiet enn det vil være ved tilsetning etter endt utdanning. Politiattest-enheten viser i sin vurdering til at kravet til politiattest i universitets- og høyskoleloven § 4-9 og fagskoleloven § 27 er likelydende. Det fremgår av universitets- og høyskoleloven § 4-9 første ledd andre punktum og fagskoleloven § 27 andre ledd at «hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning».

Slik Politiattest-enheten tolker bestemmelsen, er det ikke adgang til å kreve fremlagt en annen type politiattest enn det som fremgår av profesjonslovgivningen. Politiattest-enheten mener at likebehandlingshensyn bør veie tungt i vurderingen av hvilke krav som skal stilles til politiattest. Enheten viser i denne sammenhengen til at det stilles samme krav til politiattest for opptak til Politihøgskolen og KRUS som ved tilsetning i politiet og i Kriminalomsorgen. Enheten påpeker at dersom departementet mener at det er nødvendig at studentene fremlegger utvidet politiattest, bør det samme kravet gjelde ved ansettelser i brann- og redningsvesenet. Politiattest-enheten påpeker at det er svært inngripende å kreve fremlagt en utvidet politiattest, ettersom det ikke er sikkert at en anmerking om en pågående sak vil ende opp med

en strafferettslig reaksjon. Et krav om utvidet politiattest kan medføre at søkere blir utelukket fra studiet på grunn av forhold som senere ikke skal anmerkes på politiattesten.

8.4 Departementets vurdering

8.4.1 Overordnede mål

Departementet mener det er viktig at opptakskravene legger til rette for ambisjonene om et bredt rekrutteringsgrunnlag til fagskoleutdanningen ved Brann- og redningsskolen.

8.4.2 Opptakskrav etter fagskoleloven § 16

Opptakskravene til fagskoleutdanninger reguleres i fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften kapittel 2.

For å kvalifisere for opptak må søkeren enten ha relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring nivå 4, eller tilsvarende realkompetanse. Styret for fagskoler kan i tillegg stille andre opptakskrav, som for eksempel opptaksprøver. Fagskoler som har opptaksprøver som spesielle opptakskrav, skal tilby disse prøvene til alle kvalifiserte søkere. Resultatet av opptaksprøven skal legges til grunn for rangeringen av søkerne ved opptaket.

Brann- og redningsskolen skal ta opp inntil 160 fagskolestudenter i året. Det kan bli mange søkere til relativt få studieplasser, og nødvendige tester for å avklare om opptakskravene er oppfylt kan bli omfattende. På bakgrunn av hensynet til søkeres forberedelser og kostnader, og øvrige samfunnsøkonomiske hensyn, foreslår departementet at lovforslaget § 18 d andre ledd blant annet skal gi anledning til å gi forskrift om utsiling av kandidater på et tidlig tidspunkt, slik at ikke samtlige søkere må gjennomføre for eksempel de fastsatte fysiske testene. Departementet ser det som u hensiktsmessig og ikke til gunst for søkerne at alle må gjennomføre samtlige tester, slik fagskoleregelverket legger opp til. Testene skal bedømmes med bestått eller ikke bestått, og skal ikke poengberegnes. Testene vil ikke ha betydning for rangeringen av søkerne.

8.4.3 Kravet til uttømmende politiattest

Departementet vil fremheve at brann- og redningsvesenets oppgaver, fullmakter og myndighet gjør at det er viktig at de har tillit i befolkningen

og det lokalsamfunnet de skal tjene. Samlokaliseringen av 110- og 112-sentralene medfører også endringer i brannoperatørens tilgang til informasjon, og dette kan utløse krav om sikkerhetsklarening for personellet.

Departementet mener det er nødvendig å innhente flere opplysninger om fremtidig personell i brann- og redningsvesenet enn det som kommer frem av en ordinær politiattest. I høringen ble det foreslått at søkere til Brann- og redningsskolen skal fremlegge uttømmende og utvidet politiattest.

Politiets kriminalstatistikk for 2018 viser at 16 400 personer i alderen 18 til 22 år ble registrert for straffbare forhold det året. Det er derfor en viss mulighet for at søkere til fagskoleutdanningen kan være under etterforskning for lovbrudd, uten at forholdet er strafferettslig avgjort. Søkeres unge alder vil dessuten medføre at ordinære og uttømmende politiattester kun dekker et begrenset antall år. Et krav om utvidet politiattest vil gjøre Brann- og redningsskolen oppmerksom på søkere som er under etterforskning for lovbrudd, og eventuelt medføre at slike personer ikke settes i en utdanningssituasjon som vil kunne innebære kontakt med sårbare grupper i samfunnet.

Ettersom en utvidet politiattest også omfatter strafferettslige forhold som ikke er rettskraftig avgjort, vil et krav om slik politiattest kunne medføre at søkere blir bedømt negativt på grunnlag av forhold som ikke nødvendigvis ender opp med en strafferettslig reaksjon. Dette vil kunne føre til at søkere for en periode ekskluderes fra muligheten for å bli opptatt som studenter ved Brann- og redningsskolen.

Politidirektoratet har i sin høringsuttalelse uttalt at reglene om politiattest bør være like for de som skal opptas på fagskolestudiet ved Brann- og redningsskolen og for ansatte i brann- og redningsvesenet. Departementet har for ansettelser i brann- og redningsvesenet foreslått et krav om uttømmende politiattest, jf. punkt 10.1.4 og lovforslaget § 18. Den nære sammenhengen mellom studiet og den senere yrkesutøvelsen tilsier at de samme kravene til politiattest bør gjelde for studiesituasjonen, og departementet er her enig i Politidirektoratets vurderinger. Denne løsningen samsvarer også godt med fagskoleloven § 27 andre ledd, der det fremgår at «Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning».

Oslo kommune v/ Brann- og redningsetaten mener det er tilstrekkelig med krav om ordinær politiattest for opptak til Brann- og rednings-

skolen, og ser ikke behov for ytterligere informasjon for å kunne avgjøre om den enkelte kan gjøre et forsvarlig arbeid for brann- og redningsvesenet. Departementet vil som nevnt ovenfor, ikke gå videre med forslaget om å kreve utvidet politiattest, men mener det er gode grunner for å kreve uttømmende politiattest for studenter som skal tas opp på fagskolen. En uttømmende attest vil vise vandel over flere år, med anmerkning av alle straffer og andre strafferettslige reaksjoner og tiltak som er registrert i reaksjonsregisteret som følge av lovbrudd.

Flere høringsinstanser anfører at loven bør avspeile at det stilles krav til sikkerhetsklarering for de som skal arbeide på samlokaliserte 110-sentraler. Til dette vil departementet bemerke at kravene i lovforslaget knytter seg til opptak til studier ved Brann- og redningsskolen, ikke til jobb ved en 110-sentral. Spørsmålet om det likevel foreligger et behov for sikkerhetsklarering under utdanningen har vært drøftet med Politidirektoratet, som har gitt uttrykk for at sikkerhetsklarering ikke er nødvendig i forbindelse med fagskoleutdanningen ved Brann- og redningsskolen.

8.4.4 Kravet til god vandel

Departementet foreslår at det stilles krav om god vandel for opptak til Brann- og redningsskolen. Departementet ønsker ikke å legge seg på en like streng linje som Politihøgskolens krav til plettfri vandel. Mindre alvorlige anmerkninger på politiattesten bør ikke automatisk føre til at søkeren ikke anses å ha tilstrekkelig god vandel. Samtidig vil søkere med anmerkninger som eksempelvis kroppsskade, ran eller andre direkte krenkelser overfor medmennesker, som hovedregel ikke tilfredsstillende vandelskravet. Vandel må vurderes opp mot de rollene som brann- og redningsvesenet har i samfunnet. Dersom det er anmerkninger på attesten som er uforenlige med disse rollene, skal kandidaten ikke innvilges opptak. Det er Brann- og redningsskolen som må vurdere opplysningene i en politiattest, og eventuelt utelukke kandidater fra skolen. Departementet forutsetter at skolen organiserer arbeidet med vurdering av vandel på en slik måte at det sikrer en forsvarlig saksbehandling. Lovforslaget åpner for at departementet kan gi forskrift om opptakskrav, og det vil i den forbindelse blant annet kunne gis bestemmelser som nærmere presiserer kravene til god vandel. I forlengelsen av et slikt forskriftsarbeid vil det være naturlig at det utarbeides informasjonsmateriell, slik at man bidrar til en enhetlig og forsvarlig saksbehandling.

8.4.5 Krav til helseundersøkelse og andre opptakskrav som er nødvendige for å gjennomføre utdanningen og å utøve yrket

Noen høringsinstanser mener det bør være mulig å bli opptatt på fagskoleutdanningen ved Brann- og redningsskolen, selv om man ikke tilfredsstillende de fysiske testene. Det er særlig pekt på at slike unntak bør kunne gjøres for de som skal jobbe innen forebyggende avdeling eller i 110-sentraler. Departementet vil her bemerke at NOU 2012: 8 *Ny utdanning for nye utfordringer* forutsetter at utdanningen skal være en «generalistutdannelse» og ikke en tredelt inndeling av yrkesutdanningen. Opptakskravene må da sikre at søkerne har de fysiske og helsemessige forutsetningene for å kunne arbeide innenfor beredskap, herunder røyk- og kjemikaliedykking. Dette innebærer at søkerne må ha de nødvendige fysiske og helsemessige forutsetningene for å kunne oppfylle kravene i arbeidsmiljøregelverket. Vurdert ut fra dagens situasjon, mener departementet at kravene som stilles til helse og øvrige opptakskrav er nødvendige og riktige. Det legges opp til at nærmere bestemmelser om opptakskrav, utslingskriterier og om gjennomføring av tester vil kunne gis ved forskrift.

Som nevnt under punkt 5.4 vil det på forskriftsnivå bli vurdert om det er behov for å legge andre utdanningskriterier til grunn for arbeid på 110-sentraler og for det brannforebyggende arbeidet.

Fagforbundet ber om at det gjøres unntak fra kravet om fagskoleutdanning for fører og maskinist på større båter som brannvesenet disponerer. Departementet bemerker at forslaget til lovbestemmelse gjelder opptak til fagskoleutdanningen og ikke krav til ansettelse i brann- og redningsvesenene. Hvilke krav som skal stilles til personell i brann- og redningsvesenene vil bli regulert i forskrift. Som nevnt i punkt 5 legges det ikke opp til krav om gjennomført fagskoleutdanning for alle stillinger i brann- og redningsvesenene.

Fagforbundet mener det bør presiseres i forskrift at det stilles krav om varighet for førerkort, slik at førerkort klasse C og kode-160 kan oppnås innenfor det ordinære fagskoleregelverket. Departementet vil bemerke at dette vil bli vurdert i forbindelse med forskrift til loven.

Trysil kommune støtter kravene til politiattest, fysikk og helse, men mener at det også bør stilles krav om norskkunnskap, førerkort kl. B og lokalkunnskap. De ønsker videre at det åpnes for å kunne dispensere fra opptakskravene, med unntak for kravet til politiattest. Departementet viser

til at det på forskriftsnivå vil bli foreslått bestemmelser som nærmere presiserer de ulike opptakskravene. Departementet viser også til at kravene i den aktuelle lovbestemmelsen gjelder opptak til fagskolen. Ved ansettelser i kommunale brann- og redningsvesen kan kommunene stille de kravene de finner hensiktsmessig, innenfor rammene av regelverket.

Oslo kommune og Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS stiller spørsmål om lovutkastet § 18 d første ledd bokstav e gir åpning for å stille tilleggskrav, og om hvem som så fall skal kunne stille slike krav og foreta vurderinger. Departementet mener at nærmere krav for opptak til fagskoleutdanningen må reguleres i forskrift etter § 18 d andre ledd. Forskriftsbestemmelser vil

være begrenset til å gjelde krav som er nødvendige for å gjennomføre utdanningen og å utøve yrket, og setter derfor klare begrensninger for hvilke tilleggskrav som kan stilles.

Delta Luftfart mener det bør vurderes om opptaksgrunnlaget til fagskoleutdanning skal være fullført og bestått videregående opplæring, og heller vurdere om søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av tilsvarende realkompetanse. Departementet viser til forslaget § 18 d første ledd bokstav a, hvor det henvises til fagskoleloven § 16 første ledd. Kravene i fagskoleloven § 16 gjelder generelt for fagskoler i Norge og departementet ønsker ingen særregulering av opptakskravene på dette området.

9 Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for studenter og kursdeltakere

9.1 Gjeldende rett

Brann- og eksplosjonsvernloven inneholder ingen regler om bruk av rusmidler eller dopingmidler.

Det fremkommer imidlertid et generelt forbud mot bruk av dopingmidler i legemiddeloven § 24 a.

For studenter ved Politihøgskolen er det fastsatt et eget reglement i forskrift om skikkethetsvurdering, utvisning, bortvisning og utestenging av studenter ved Politihøgskolen. I forskriften § 2 står det blant annet:

«Studentene må ikke ulovlig bruke dopingmidler inntatt på Norges Idrettsforbunds til enhver tid gjeldende dopingliste. Studenter som lovlig kan bruke slike midler, må dokumentere dette med legeerklæring fra behandlende lege. Studentene plikter å avlegge dopingprøve ved Politihøgskolen hvis dette kreves av Norges Idrettsforbunds dopingkontrollører».

I § 2 heter det videre at

«brudd på politilovens regler om edrueighet, kan føre til at studenten anses uskikket til å gjøre tjeneste i politi- og lensmannsetaten».

Politoloven § 23 («Forbud mot rusdrikk») har følgende ordlyd:

«Embets- og tjenestemenn med politimyndighet må ikke fortære eller være påvirket av rusdrikk når de er i tjeneste og heller ikke utenfor tjeneste når de er i uniform på offentlig sted. De må også ellers vise streng edrueighet. Når det er grunn til å tro at forbudet i første punktum er overtrådt, er de forpliktet til å la seg underkaste legeundersøkelse og blodprøvetaking».

Politoloven § 24 c har bestemmelser om utvisning, bortvisning og utestenging fra Politihøgskolen. Av fjerde ledd andre punktum fremgår følgende:

«Bruk av ulovlige dopingmidler eller nektelse av å medvirke til dopingkontroll kan føre til utvisning eller utestengning for inntil tre år.»

9.2 Forslaget i høringsbrevet

Departementet foreslo i høringen et forbud mot bruk av dopingmidler for studenter og kursdeltakere ved Brann- og redningsskolen. Det ble videre foreslått et forbud mot å innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler på skolens område i undervisningstiden.

Det ble foreslått at departementet gis hjemmel til å gi forskrift som utdyper forbudet mot bruk av dopingmidler og rusmidler. Den foreslåtte forskriftshjemmelen åpner blant annet for at studenter og kursdeltakere skal kunne pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om brudd på reglene.

Det ble ikke foreslått regler som åpner for at studenter og kursdeltakere skal kunne undersøkes med tvangsbistand fra politiet dersom de nekter å avgi slike prøver.

9.3 Høringsinstansenes syn

Asker og Bærum brann og redning IKS, Bergen kommune, Rogaland brann og redning IKS, Trysil kommune og Vest brann- og redningsregion støtter forslaget.

Oslo kommune støtter departementets oppfatning av at det er viktig å avstå fra bruk og oppbevaring av dopingmidler og rusmidler. Primært mener høringsinstansen at en dobbeltregulering er uheldig, og viser til at besittelse og bruk av doping og ulovlige rusmidler er forbudt etter legemiddeloven § 24 a. Dersom departementet likevel finner det formålstjenlig å lovregulere besittelse og bruk, mener høringsinstansen at lovbestemmelsen bør begrenses til å gjelde studenter på det toårige fagskolestudiet. Forbudet mot bruk av doping og ulovlige rusmidler for øvrige kursdeltakere forutsettes å være ivaretatt av arbeids-

givers retningslinjer og studiestedets interne regelverk.

Oslo kommune mener det er et inngripende tiltak å kunne kreve at studenter avgir utåndingsprøve eller blodprøve. Dette anses som ytterligere inngripende overfor den enkelte kursdeltaker, som normalt har en egen arbeidsgiver. Det anføres at det eventuelt må utformes et detaljert regelverk på forskriftsnivå som sikrer den enkeltes rettsikkerhet. Dette er, etter høringsinstansens syn, et så inngripende tiltak at også forarbeidene må være tydelige.

Oslo kommune mener at skyldkravet må fremgå direkte av lovteksten. Høringsinstansen viser for øvrig til høringsforslaget § 18 e andre ledd, og anfører at den ikke kan ta stilling til denne bestemmelsen før det redegjøres for formålet, og eventuelt må bestemmelsen tydeliggjøres og omtales nærmere i lovens forarbeider.

Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS støtter lovforslaget om at studenter og kursdeltakere ikke skal bruke dopingmidler eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler i undervisningstiden. Når det gjelder lovutkastet, § 18 e andre ledd, vil et vurderingstema være hvilke tilfeller som omfattes av kriteriet «som kan påvirke deres fysiske eller psykiske tilstand negativt», i tillegg til hvem som skal vurdere og avgjøre dette. Denne bestemmelsen kan, etter høringsinstansens syn, oppleves som inngripende når ivaretagelsen av sensitive opplysninger og vurderinger rundt bruken av legemidler allerede er foretatt av kvalifisert helsepersonell. For øvrig vises det til at det ikke er lov til å kjøre i ruspåvirket tilstand etter vegtrafikkloven § 22 og til at helsepersonell har en meldeplikt til offentlige myndigheter ved «ikke-kortvarig»-helsetilstand etter helsepersonelloven § 34. Disse forholdene er, etter høringsinstansens syn, allerede ivare tatt i eget regelverk og det anføres at det er uheldig med denne type dobbeltregulering.

Når det gjelder lovutkastet § 18 e tredje ledd bør det, etter høringsinstansens syn, skilles mellom studenter og øvrige kursdeltakere, siden kursdeltakere sannsynligvis allerede er i et ansettelsesforhold. Det vises til at det på arbeidsstedet normalt finnes interne regler for håndtering av tilfeller om mistanke om bruk av dopingmidler og rusmidler og at slike rutiner også finnes på flere utdanningsinstitusjoner. Dersom det skal gis forskrifter om slike inngripende tiltak, bør de, etter høringsinstansens syn, ha et klart formål og en nøye begrunnelse.

Drammensregionenes brannvesen IKS støtter lovforslaget, og stiller samtidig spørsmål om hva

som anses som «andre rusmidler» etter lovforslaget. Det anføres at formuleringen virker klok, dersom lovforslaget også skal omfatte mulige fremtidige rusmidler som legaliseres.

Levanger brann og redning og Frosta brann og redning mener loven bør angi konsekvenser ved bruk av dopingmidler, og påpeker at det er svært uheldig at ulovlig bruk av dopingmidler ikke får noen konsekvenser for dagens studenter.

Politidirektoratet viser til at det allerede foreligger forbud mot bruk av dopingmidler i legemiddeloven og straffeloven, og mener det ikke er nødvendig med slik dobbeltregulering som lovforslaget legger opp til.

Roar Johansen (privatperson) peker på at det i departementets lovforslag står: «Studenter og kursdeltakere skal ikke innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler på skolen sitt område i undervisningstiden». Det stilles spørsmål om loven da vil gjelde for eksempel for praksisperioder ved kommunale brann- og redningsvesen.

9.4 Departementets vurdering

Justis- og beredskapsdepartementet opprettholder lovforslaget i høringsbrevet til § 18 e, med enkelte tillegg, slik at bestemmelsen også synliggjør konsekvensene av ulovlig bruk av dopingmidler og rusmidler.

Studentene og kursdeltakere utdanner seg til krevende yrker som krever edruelighet. Departementet foreslår derfor regler om at den enkelte ikke skal innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler på skolens område i undervisningstiden. Departementet mener at kravene til edruelighet bør være de samme for alle som mottar undervisning i regi av Brann- og redningsskolen, uavhengig av om de er studenter eller kursdeltakere.

Forbudet mot bruk av rusmidler i lovforslaget § 18 e første ledd første punktum regulerer kun forhold knyttet til skolens område i undervisningstiden. Bruk av rusmidler i praksisperioden ved kommunale brann- og redningsvesen vil måtte vurderes etter annet regelverk. Slikt regelverk kan for eksempel være vegtrafikklovens regler om ruskjøring, arbeidsmiljøloven og avtaler mellom kommunen og den enkelte som gjennomfører praksisperioden i brann- og redningsvesenet.

Bruk av dopingmidler er regulert i legemiddeloven § 24 a, og denne bestemmelsen vil også omfatte studenter og kursdeltakere ved

Brann- og redningsskolen. Som et generelt prinsipp bør man unngå dublering av lovbestemmelser, blant annet av hensyn til at lovverket ikke skal ese unødig ut. Samtidig er det grunn til å anta at brann- og eksplosjonsvernloven vil være den primære rettskilden for studenter og kursdeltakere ved Brann- og redningsskolen. Det vil derfor kunne ha en merverdi å innta et forbud mot bruk av dopingmidler også i brann- og eksplosjonsvernloven. Departementet foreslår derfor at brann- og eksplosjonsvernloven skal angi et uttrykkelig forbud mot at studenter og kursdeltakere bruker dopingmidler, slik at man sender et tydelig signal om at doping ikke tolereres i brann- og redningsvesenet.

Oslo kommune mener at kravet til skyld bør fremgå direkte av lovteksten. Til dette vil departementet bemerke at det fremgår av lovforslaget § 18 e første ledd at studenter og kursdeltakere ikke skal innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler på skolens område i undervisningstiden. For alkohol skal «påvirket» forstås på samme måte som i vegtrafikkloven § 22 andre ledd. Med «andre rusmidler» menes stoffer som er inntatt i forskrift 14. februar 2013 nr. 199 om narkotika (narkotikaforskriften). For andre rusmidler skal «påvirket» forstås på samme måte som i forskrift 20. januar 2012 nr. 85 om faste grenser for påvirkning av andre berusende eller bedøvende middel enn alkohol. Det foreslås at overtredelser av bestemmelsene om rusmidler skal kunne straffes etter brann- og eksplosjonsvernloven § 42 andre ledd. Skyldkravet etter denne bestemmelsen er forsett eller uaktsomhet. Det anses derfor ikke som nødvendig med ytterligere angivelse av skyldkravet i lovteksten. Når det gjelder bruk av dopingmidler, er dette ulovlig etter legemiddeloven § 24 a, og vil kunne straffes etter legemiddeloven § 31. Legemiddeloven § 31 har en strengere strafferamme enn brann- og eksplosjonsvernloven § 42, og departementet finner det naturlig at studenter og kursdeltakere ikke underlegges mildere straffebestemmelser. Eventuelle strafferettslige reaksjoner ved brudd

på dopingreglene vil derfor måtte forfølges i medhold av legemiddeloven § 31. For studenter og kursdeltakere vil brudd på reglene om bruk av dopingmidler og rusmidler også kunne få følger for retten til å følge undervisningen ved fagskolen. Det vises her til fagskoleloven §§ 25 og 26, som etter forholdene gir mulighet for bortvisning og utestenging fra undervisningen.

Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS stiller spørsmål ved hvem som skal vurdere og avgjøre hva som er legemidler «*som kan påvirke deres fysiske eller psykiske tilstand negativt*», jf. lovutkastet § 18 e andre ledd andre punktum. Departementet vurderer at Brann- og redningsskolen kan regulere de nærmere prosessene knyttet til praktiseringen av denne bestemmelsen.

Studenter og kursdeltakere vil i medhold av forskrift etter loven kunne pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om overtredelse av bestemmelsene om bruk av rusmidler og dopingmidler, jf. lovforslaget § 18 e tredje ledd bokstav a. Slike bestemmelser er viktige for å sikre nødvendig sikkerhet for studentene og de ansatte ved Brann- og redningsskolen. Brann- og redningsskolen har en infrastruktur som innebærer ekstraordinære risikomomenter, og dette skjerper kravene til sikkerhet. Manglende kontrollmuligheter vil undergrave troverdigheten i forbudet, noe som kan føre til farlige situasjoner. Av hensyn til sikkerhet i undervisningssituasjonen, herunder vern om liv og helse, anses dette som et nødvendig, egnet og proporsjonalt inngrep overfor den enkelte, jf. EMK artikkel 8. Det foreslås ikke regler om tvangsbistand fra politiets side for gjennomføring av slik prøvetaking. Tvangsundersøkelse er et svært inngripende virkemiddel, og departementet mener det ikke foreligger tilstrekkelig tungtveiende grunner til at det kan åpnes for dette. At en student eller kursdeltaker nekter å medvirke til prøvetaking, vil imidlertid kunne føre til utvisning eller utestenging fra skolen etter lovforslaget § 18 e siste ledd.

10 Andre endringer i brann- og eksplosjonsvernloven

10.1 Krav til uttømmende politiattest og godandel ved ansettelse og tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet

10.1.1 Gjeldende rett

Brann- og eksplosjonsvernloven § 18 gir hjemmel for å kreve ordinær politiattest ved vanlige ansettelser og ved pålegg om tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet. Det samme gjelder for personell i virksomheter som etter avtale helt eller delvis utfører brann- og redningsvesenets oppgaver. På en ordinær politiattest vises ilagte straffereaksjoner, men slik at mindre alvorlige reaksjoner, eksempelvis bøter og forenklede forelegg, ikke anmerkes, jf. politiregisterloven § 40 nr. 3. Videre vises ikke alvorligere forhold, slik som dom på ubetinget fengsel over seks måneder, forvaring og eventuelt sikring, dersom den dømte er løslatt mer enn ti år før politiattesten utstedes, jf. politiregisterloven § 40 nr. 7.

På en uttømmende politiattest anmerkes alle straffer og andre strafferettslige reaksjoner og tiltak som er registrert i reaksjonsregisteret som følge av lovbrudd, jf. politiregisterloven § 41, med unntak av forenklede forelegg og til dels reaksjoner ilagt personer under 18 år. Dersom det også skal innhentes opplysninger om verserende saker, må loven gi hjemmel for å kreve utvidet politiattest.

I Ot.prp. nr. 28 (2001–2002) fremgår følgende av særmerknaden til bestemmelsen om politiattest i brann- og eksplosjonsvernloven § 18:

«Det har fremkommet spørsmål om ikke ny lov bør inneholde en hjemmel for kommunen til å kunne kreve uttømmende politiattest. Departementet er enig i at det kan være behov for en slik hjemmel, men mener hjemmelen i så tilfelle må begrenses til særlige tilfeller, f.eks. dersom brannvesenet har ambulansetjeneste. I slike tilfeller vil brannpersonellet ofte ha tilgang til både verdier og medikamenter, og det er viktig at det ikke oppstår hendelser som er egnet til å svekke publikums tillit til mann-

skapene. Når departementet på dette punktet likevel ikke utvider hjemmelen i forhold til dagens lov, skyldes det at problemstillingen rundt krav om politiattest skal utredes på bredere basis av et utvalg nedsatt av Justisdepartementet. Departementet vil således komme tilbake til dette spørsmålet ved en senere anledning».

Av Ot.prp. nr. 108 (2008–2009) om lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) fremgår det at det prinsipielle utgangspunktet skal være at det utstedes ordinær politiattest, og at hjemmel for uttømmende attest kun skal gis i de tilfellene hvor en saklig og grundig vurdering tilsier at det kan være behov for opplysninger som er mer omfattende enn en ordinær politiattest.

10.1.2 Forslaget i høringsbrevet

I høringen ble det fremholdt at det er behov for opplysninger som gis i en uttømmende politiattest for personer som skal inneha stillinger i brann- og redningsvesenet, og at det skal kreves godandel.

Det følger av brann- og eksplosjonsvernloven § 17 at kommunene i særskilte tilfeller kan pålegge tjenesteplikt i brannvesenet for enhver myndig person som er bosatt i kommunen. Dette kan for eksempel aktualiseres i situasjoner der brann- og redningsvesenet ikke tilfredsstiller kravene til personellressurser, eller ved særlige beredskapssituasjoner. I medhold av gjeldende § 18 i loven kan det også kreves politiattest for personer som pålegges tjenesteplikt og for personell i virksomheter som etter avtale helt eller delvis utfører brann- og redningsvesenets oppgaver. Departementet foreslo i høringen at det også skal gis adgang til å kreve uttømmende politiattest for slikt personell.

10.1.3 Høringsinstansenes syn

Trysil kommune, Samfunnsbedriftene brann og redning, Asker og Bærum brann og redning IKS og Drammensregionenes brannvesen IKS støtter at det

skal kreves uttømmende politiattest ved ansettelse i brann- og redningsvesenet.

Sivil klareringsmyndighet har merket seg at lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) ikke er omtalt i høringen, men antar at også personer ansatt i brann- og redningsvesenet vil kunne bli brukt i stillinger, situasjoner og oppdrag der det stilles krav om klarering, herunder både adgangs- og sikkerhetsklarering. Dersom det stilles krav om klarering før tiltredelse i stilling er det opplysninger om langt flere forhold enn straff som kan tillegges vekt, eksempelvis misbruk av rusmidler, helseforhold, tilknytning til annen stat, press med mer, se sikkerhetsloven § 8-4. Høringsinstansen mener det kan være hensiktsmessig å tidlig vurdere om det kan oppstå utfordringer i den forbindelse.

Oslo kommune peker på at Brann- og redningsetaten i Oslo ikke støtter forslaget til endring i § 18 og mener det er tilstrekkelig med krav om ordinær politiattest for å kunne arbeide i et brann- og redningsvesen. Samtidig anføres det at det vil være uheldig om det stilles strengere krav til ansettelse i rent administrative stillinger i brann- og redningsvesenet (for eksempel jurist, økonom og arkivar) enn for tilsvarende stillinger i departementer og direktorater mv. Det fremheves videre at det ikke er krav om plettfriandel i brann- og redningsvesenet, men krav til «godandel». Vurderingen av kravet om «godandel», sammenholdt med uttømmende politiattest, vil kunne bli utfordrende for brann- og redningsvesenet å ivareta. Høringsinstansen mener at det eventuelt må gis føringer for hvordan vandelsvurderinger bør gjøres, slik at man unngår usaklig forskjellsbehandling. Etter høringsinstansens syn vil det være uheldig om det stilles så strenge krav til ansettelse at man går glipp av kandidater som ellers er godt egnet, og som vil kunne bidra til å gjøre brannvesenet mer inkluderende.

Oslo kommune fremhever at de er avhengige av å kunne sikkerhetsklarere enkelte ansatte opp til et visst nivå (normalt «hemmelig»), slik at disse kan behandle sikkerhetsgradert informasjon. Denne vurderingen, som gjøres av Sivil klareringsmyndighet, har ifølge høringsinstansen, ingenting å gjøre med spørsmålet om innholdet i en ordinær eller uttømmende politiattest.

Personopplysningsloven setter strenge krav for håndtering av opplysninger. Av den grunn mener Oslo kommune at det er særdeles viktig at det ikke kreves mer detaljerte personopplysninger enn det som er nødvendig. Høringsinstansen viser for øvrig til sine kommentarer til forslaget om politiattest ved opptak til fagskoleutdanningen.

Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS savner en tilstrekkelig begrunnelse for den utvidede muligheten for «uttømmende» politiattest. Høringsinstansen stiller spørsmål om det bør skilles mellom kravene til uttømmende og ordinær politiattest for de ulike rollene i brann- og redningsvesenet. Dette kan for eksempel gjøres ved at gjeldende krav til politiattest videreføres for ansatte med rent administrative oppgaver, samtidig som det stilles krav til uttømmende politiattest for stilling som brannkonstabel. Høringsinstansen anfører at det å ha et krav til «godandel», sammenholdt med krav om uttømmende politiattest, vil kunne bli et stort vurderingstema for enkelte brann- og redningsvesen. Høringsinstansen mener det eventuelt bør gis føringer for slike vurderinger, slik at man sikrer lik tilnærming ved de ulike brann- og redningsvesenene.

Bergen kommune og Vest brann- og redningsregion mener det bør komme veiledninger for hvordan kravet til politiattest skal følges opp i praksis.

Politidirektoratet har ingen innvendinger mot at kravet til politiattest for ansatte i brann- og redningsvesenet endres fra ordinær politiattest til uttømmende politiattest. Samtidig anføres det at reglene om politiattest bør være like for de som skal opptas på fagskolen og for ansatte i brann- og redningsvesenet. For nærmere detaljer om høringsuttalelsen fra Politidirektoratet, vises det til gjengivelsen under punkt. 8.3.

Delta luftfart viser til at mange av deres medlemmer på flyplassene har hatt krav om uttømmende politiattest i mange år. De tror det er fornuftig at dette kravet gjøres gjeldende for alt brann- og redningspersonell.

10.1.4 Departementets vurdering

Departementet mener det er nødvendig å innhente flere opplysninger om brann- og redningspersonell enn det som fremkommer av en ordinær politiattest. Brann- og redningspersonell er gitt en rekke fullmakter som tilsier at utøvelsen bør foretas av personell som inngir tillit til det publikumet som de skal betjene.

For opptak av studenter til Brann- og redningsskolen foreslås det et krav om uttømmende politiattest, se punkt 8.4.3. Den nære sammenhengen mellom studiet og den senere yrkesutøvelsen tilsier at denne argumentasjonen også har gyldighet for vurderingen av hvilke krav som bør stilles til politiattest ved ansettelse i brann- og redningsvesenet. Departementet foreslår derfor at det også for ansettelse skal stilles krav om uttømmende politiattest.

Departementet foreslo i høringen at det også skal kunne kreves uttømmende politiattest for personer som pålegges tjenesteplikt og personell i virksomheter som etter avtale helt eller delvis utfører brann- og redningsvesenets oppgaver. Departementet mener likevel at det bør skilles noe mellom kravene til politiattest for fast ansatte og for personell som pålegges tjenesteplikt eller utøver enkelte oppgaver for brann- og redningsvesenet med bakgrunn i en avtale. For sistnevnte grupper foreslås det at loven skal gi anledning til å innhente uttømmende politiattest, men slik at det ikke oppstilles et ubetinget krav om at dette gjøres i hver enkelt sak. Det vil dermed være opp til brann- og redningsvesenet å vurdere om det er behov for å innhente uttømmende politiattest i det enkelte tilfellet. Vurderingen av om det skal kreves uttømmende politiattest må ses i sammenheng med hvilke oppgaver som den enkelte skal ivareta.

Sivil klareringsmyndighet mener det på et tidlig stadium kan være hensiktsmessig å vurdere forhold av betydning for en senere sikkerhetsklarering, ettersom flere stillinger kan stille krav om klarering før tiltredelse. Departementet vil bemerke at spørsmålet om klarering må vurderes i den enkelte ansettelsesprosess. Det er ikke aktuelt med sikkerhetsklarering for alle stillinger i brann- og redningsvesenet. Etter departementets syn vil det derfor være uhensiktsmessig å angi generelle krav om dette i brann- og eksplosjonsvernloven.

Flere høringsinstanser har anført at det vil bli behov for nasjonale føringer for vurderinger av vandelskravet, slik at man sikrer likebehandling ved de ulike brann- og redningsvesenene. Til dette vil departementet bemerke at det foreslås et krav om godandel ved ansettelser i brann- og redningsvesenet, på linje med kravet til søkere til fagskolen for brann- og redningspersonell. På samme måte som for opptak til fagskolen, bør ikke mindre alvorlige anmerkninger på politiattesten automatisk føre til at den enkelte ikke anses å oppfylle vandelskravene i loven. Samtidig vil personer som har anmerkninger for kroppsskade, ran eller andre direkte krenkelser, som hovedregel ikke tilfredsstille vandelskravet. Kravet til godandel må vurderes opp mot de rollene som brann- og redningsvesenet har. Der som det er anmerkninger på politiattesten som er uforenlige med disse rollene, skal den aktuelle personen ikke ansettes. Det er det enkelte brann- og redningsvesen som må vurdere opplysningene i politiattesten, og eventuelt ikke ansette på grunnlag av disse opplysningene. Departementet gis i lovforslaget § 18 andre ledd hjemmel for å kunne gi nærmere bestemmelser om kravet til godandel. I forlengelsen av et eventuelt forskriftsarbeid på dette området, vil det være naturlig at det utarbeides veiledningsmateriell, slik at man bidrar til en likeartet og forsvarlig saksbehandling ved de enkelte brann- og redningsvesen.

11 Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for ansatte i brann- og redningsvesenet og Brann- og redningsskolen

11.1 Gjeldende rett

Brann- og eksplosjonsvernloven inneholder ingen regler om bruk av dopingmidler eller rusmidler. Det fremkommer imidlertid et generelt forbud mot bruk av dopingmidler i legemiddeloven § 24 a.

Politoloven § 23 har følgende ordlyd:

«Embets- og tjenestemenn med politimyndighet må ikke fortære eller være påvirket av rusdrikk når de er i tjeneste og heller ikke utenfor tjeneste når de er i uniform på offentlig sted. De må også ellers vise streng edruelighet. Når det er grunn til å tro at forbudet i første punktum er overtrådt, er de forpliktet til å la seg underkaste legeundersøkelse og blodprøvetaking.»

Helsepersonelloven § 8 første og andre ledd har følgende ordlyd:

«Helsepersonell skal ikke innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler i arbeidstiden.

Legemidler som er nødvendige på grunn av sykdom, regnes ikke som rusmidler etter første ledd. Helsepersonell som inntar slike legemidler, skal snarest orientere sin arbeidsgiver om dette».

Helsepersonelloven gir departementet myndighet til å gi forskrift om prøvetaking, forbud mot inntak av rusmidler i bestemte tidsrom og om bistand fra politiet. I medhold av helsepersonelloven § 8, er det gitt forskrift 4. mai 2012 nr. 400 om plikt-messig avhold for helsepersonell. Av forskriften fremgår blant annet at helsepersonell ikke skal innta rusmidler innenfor et tidsrom av åtte timer før arbeidstiden begynner.

11.2 Forslaget i høringsbrevet

Departementet foreslo i høringen at det for ansatte i brann- og redningsvesenet og for ansatte

ved Brann- og redningsskolen innføres regler som i hovedtrekk tilsvarer reglene for politi- og helsepersonell. Departementet foreslo et generelt forbud mot at slikt personell er påvirket av alkohol eller andre rusmidler i arbeidstiden.

I tillegg ble det foreslått at loven skal angi et forbud mot å bruke dopingmidler.

Det ble foreslått at departementet gis hjemmel til å gi forskrift som utdyper forbudet mot bruk av dopingmidler og rusmidler. Forslaget åpner blant annet for å gi bestemmelser om at ansatte kan pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om brudd på reglene. Det ble foreslått at loven også skal gi mulighet til å gi bestemmelser om tvangsbistand fra politiet ved mistanke om brudd på reglene.

11.3 Høringsinstansenes syn

Asker og Bærum brann og redning IKS, Bergen kommune, Samfunnsbedriftene Brann og redning og Vest brann- og redningsregion støtter lovforslaget.

Oslo kommune v/Brann- og redningsetaten støtter departementets oppfatning av at det er viktig å avstå fra bruk og oppbevaring av dopingmidler og rusmidler. De mener imidlertid at det ikke er nødvendig å fastsette særskilte bestemmelser om forbud mot doping og ulovlige rusmidler i brann- og eksplosjonsvernloven, ettersom dette er regulert i annet regelverk. De mener videre at de hensynene som gjør seg gjeldende for politiet, ikke er direkte overførbare til brann- og redningsvesenet, og viser blant annet til at det er et særdeles inngripende tiltak å kunne kreve at ansatte skal bli tatt prøve av med bistand fra politiet. Dette vil, etter Brann- og redningsetatens mening, utløse et krav om vurdering av proporsjonalitetsprinsippet etter EMK art. 8 nr. 2.

Subsidiært forslås det at det tydeliggjøres om bestemmelsen skal gjelde for alle ansatte, eller kun for utvalgte stillinger. Det understrekes at den enkeltes rettssikkerhet må ivaretas. Forarbeidene må inneholde relevante utredninger, og fremtidige forskriftsbestemmelser må gi klare

føring. Det anføres videre at skyldkravet må fremgå direkte av loven.

Trysil kommune mener det kanskje bør spesifiseres nærmere hva som anses som arbeidstiden for de deltidsansatte. Samtidig uttrykkes det at det virker logisk at de ikke kan innta noen form for rusmiddel i uker med vaktteneste.

Drammensregionens brannvesen IKS mener det er viktig at departementet følger opp med forskrift om de foreslåtte bokstavene a til c. Dette vil være avklarende når det gjelder så inngripende tiltak som å pålegge de nevnte prøvene. Det vil også være behov for å avklare «nærmere bestemt tidsrom ...» i bokstav b.

Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS er positiv til at loven skal angi et forbud mot bruk av dopingmidler og rusmidler. Det anføres at det da vil bli enklere å gi reaksjoner for å ivareta sikkerheten til andre ansatte og innbyggerne, og for så vidt også for personen selv. Høringsinstansen ønsker at forskriftsmuligheten etter tredje ledd benyttes for å forenkle prosessen for brann- og redningsvesenet. Når det gjelder første ledd, savner høringsinstansen en vurdering av om dette kan anses som en viss lovmessig dobbeltregulering. Når det gjelder lovforslaget § 17 a andre ledd om meldeplikt ved bruk av legemidler, påpekes det at et vurderingstema vil være hvilke tilfeller som omfattes av «som kan påvirke deres fysiske eller psykiske tilstand negativt», i tillegg til hvem som skal vurdere og avgjøre dette. Denne bestemmelsen kan, etter høringsinstansens syn, oppleves som inngripende når ivaretagelsen av sensitive opplysninger og vurderingen av bruk allerede er foretatt av kvalifisert helsepersonell. For øvrig vises det til at det ikke er lov til å kjøre i ruspåvirket tilstand etter vegtrafikkloven § 22 og til at helsepersonell allerede har en meldeplikt til offentlige myndigheter ved «ikke-kortvarig»-helsetilstand, jf. helsepersonelloven § 34. Etter høringsinstansens syn anses disse forholdene allerede ivare tatt i eget regelverk, og den finner det uheldig med dobbeltregulering av disse lovområdene.

Politidirektoratet viser til at det allerede foreligger et forbud mot bruk av dopingmidler i legemiddeloven § 24 a, og mener det derfor ikke er nødvendig med ytterligere lovregulering. Politidirektoratet angir videre at det ikke bør kunne gis bestemmelser om tvangsbistand fra politiets side. Direktoratet mener at politiets adgang til å foreta fremstilling til undersøkelse for prøve bør være knyttet til at politiet har funnet rimelig grunn for å iverksette etterforskning og til om bruk av tvangsinngrep er nødvendig og forholdsmessig. Når det

gjelder spørsmålet om forholdsmessighet, anfører direktoratet at det å pålegge politiet å yte tvangsbistand og å effektivere slik bistand vil være et uforholdsmessig inngrep, gitt strafferammen i brann- og eksplosjonsvernloven § 42 på bot eller fengsel inntil tre måneder, sammenholdt med at bistanden vil være et ikke ubetydelig inngrep i den personlige integriteten. Direktoratet anser det også som betenkelig at det i forskrift skal kunne åpnes for at en annen aktør skal kunne pålegge politiet å bruke tvangsbistand for fremstilling til undersøkelse.

11.4 Departementets vurderinger

Brann- og redningspersonell utfører arbeid som tidvis krever høy grad av konsentrasjon og fysisk ytelse, og hvor misbruk av rusmidler kan føre til tap av liv, helse og materielle verdier. Brann- og redningspersonell er også avhengige av tillit i befolkningen, særlig med hensyn til oppsøkende forebyggende arbeid. Det anses derfor som viktig at personell i brann- og redningsvesenet er underlagt og følger bestemmelser som sikrer at arbeidet kan gjennomføres på en forsvarlig og tillitsvekkende måte. Det foreslås på denne bakgrunn en lovbestemmelse, som forbyr de ansatte å innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler i arbeidstiden.

Trysil kommune mener det kanskje bør spesifiseres nærmere hva som anses som arbeidstiden for de deltidsansatte. Departementet vil bemerke at arbeidstiden forutsettes regulert i arbeidsavtale med kommunen og legger til grunn at dette vil være førende for vurderingen av om man befinner seg i en arbeidssituasjon eller ikke. Departementet har etter dette ikke funnet grunn til å spesifisere nærmere i loven hva som skal anses som arbeidstiden for de deltidsansatte.

Departementets høringsforslag om forbud mot bruk av dopingmidler for ansatte i brann- og redningsvesenet og ansatte ved Brann- og redningsskolen var foranlediget av et ønske om å synliggjøre at bruk av dopingmidler ikke tolereres for disse gruppene. Som det fremgår av punkt. 9.4, foreslår departementet at brann- og eksplosjonsvernloven skal angi et forbud mot bruk av dopingmidler for studenter og kursdeltakere ved Brann- og redningsskolen. De argumentene som angis for et slikt lovforbud, har gyldighet også for vurderingen av om tilsvarende forbud bør nedfelles i loven for ansatte i brann- og redningsvesenet og ved Brann- og redningsskolen. Departementet foreslår derfor at brann- og eksplosjonsvernloven

angir et forbud mot bruk av dopingmidler for disse personellgruppene, slik at det gis et tydelig signal om at bruk av dopingmidler ikke tolereres i brann- og redningsvesenet. Som det fremgår av punkt 9.4, vil en eventuell strafferettslig reaksjon på brudd på dopingbestemmelsene følge reglene i legemiddeloven § 31. Når det gjelder brudd på reglene om bruk av alkohol og andre rusmidler, legges det opp til at disse kan straffesanksjoneres etter brann- og eksplosjonsvernloven § 42. Brudd på slike bestemmelser vil også kunne få konsekvenser for den enkeltes ansettelsesforhold. Eventuelle konsekvenser for ansettelsesforholdet vil måtte vurderes av arbeidsgiveren.

Av høringsforslaget fremgår blant annet at det skal kunne gis forskrift om at de ansatte skal kunne pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om overtredelse av bestemmelsene om bruk av rusmidler og dopingmidler. Slike bestemmelser skal bidra til nødvendig sikkerhet ved utøvelsen av brann- og redningsvesenets oppgaver. Manglende kontrollmuligheter vil undergrave troverdigheten i forbudet mot bruk av dopingmidler og rusmidler, og kunne føre til farlige situasjoner. Av hensyn til liv, helse og materielle verdier, anses muligheten for å kunne pålegge den ansatte å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om slike lovovertridelser som et nødvendig, egnet og proporsjonalt inngrep overfor den enkelte, og i samsvar med EMK artikkel 8.

I høringen ble det videre foreslått at departementet gis hjemmel for å gi bestemmelser om fremstilling for prøvetaking med tvangsassistans fra politiets side, dersom den enkelte unndrar seg

slik prøvetaking. Departementet har merket seg de innsigelsene som Politidirektoratet og Oslo kommune har anført mot at det gis særbestemmelser om politiets tvangsassistans, herunder spørsmålet om kravene til nødvendighet og forholdsmessighet kan anses oppfylt i disse sakene. Ut fra en totalvurdering har departementet kommet til at det ikke foreligger tilstrekkelig tungtveiende grunner for at det skal kunne gis bestemmelser om tvangsassistans fra politiet i forbindelse med fremstilling for prøvetaking ved mistanke om overtredelse av bestemmelsene om bruk av rusmidler og dopingmidler.

Nedre Romerike brann- og redningsvesen IKS anfører at det vil kunne oppleves som inngripende for den enkelte å måtte orientere arbeidsgiver om bruk av legemidler som vil kunne påvirke deres fysiske eller psykiske tilstand negativt. Departementet ser at en slik plikt til dels vil kunne oppleves som inngripende, men finner samtidig at de hensynene som bestemmelsen skal ivareta, det vil si hensynene til liv, helse og materielle verdier, har større tyngde. Departementet ser det derfor som nødvendig at den ansatte underlegges en slik informasjonsplikt overfor sin arbeidsgiver, og forutsetter at opplysningene som innmeldes behandles lovlig av den enkelte arbeidsgiver.

Drammensregionens brannvesen IKS mener det er viktig at departementet følger opp med forskrift etter de foreslåtte forskriftshjemlene i lovforslaget § 17 a tredje ledd. Det samme er anført av andre høringsinstanser. Departementet vil bemerke at behovet for slike bestemmelser vil bli nærmere vurdert ved gjennomgang av de aktuelle forskriftsområdene.

12 Økonomiske og administrative konsekvenser

12.1 Etablering av fagskolen for brann- og redningspersonell

Stortinget har bevilget midler til gjennomføring av byggeprosjekt og videre etablering av fagskolen i 2022, og har ved behandlingen av statsbudsjettet for 2022 godkjent nye kostnadsrammer for byggeprosjektet, jf. Innst. 16 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Prop. 1 S (2021–2022) for Justis- og beredskapsdepartementet og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) Statsbudsjettet 2022. Statens kostnader for videre etablering og drift av fagskolen følges opp i de ordinære budsjettprosessene, jf. forslag i Prop. 1 S (2022–2023) for Kommunal- og distriktsdepartementet og Prop. 1 S (2022–2023) for Justis- og beredskapsdepartementet.

Etter dagens utdanningsmodell har kommunene ansvaret for opplæringen av både heltids- og deltidspersonell og tilhørende kostnader. Den nye fagskolen vil sørge for at kommunene i fremtiden kan ansette ferdig utdannet heltidspersonell. Dette vil ha en positiv økonomisk effekt for kommunene.

Når Brann- og redningsskolen er etablert, vil skolen overta ansvaret for utdanningen av heltidspersonellet. Praksis i brann- og redningsvesen vil imidlertid være en viktig del av fagskoleutdanningen. Det legges også opp til at brann- og redningsvesen skal bidra under testdager for opptak til skolen. Det vil være kostnader knyttet til opptak og praksis. Forslag til regulering av brann- og redningsvesenets bidrag under testdager for opptak og til praksisplasser er ikke en del av dette lovforslaget. Et slikt forslag, med en vurdering av de økonomiske og administrative konsekvensene, vil bli sendt på høring på et senere tidspunkt.

Kommunens ansvar for opplæring av deltidspersonell videreføres, men med økt støtte fra Brann- og redningsskolen. Dette skal sikre at opplæringen i primær oppgavene er tilnærmet lik for heltids- og deltidspersonell, og på tvers av kom-

munegrensene. Brann- og redningsskolen skal utvikle og legge til rette for økt grad av nettstøttet opplæring for deltidspersonell. Skolen vil dermed bidra til en økt fleksibilitet i gjennomføringen av opplæringen og øvelser. Denne økte fleksibiliteten skal bidra til å opprettholde rekrutteringsgrunnlaget og redusere etterslepet i opplæringen av dagens deltidspersonell. Forslag til forskriftsregulering av opplæring for deltidspersonell og en beskrivelse av eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser vil bli sendt på høring på et senere tidspunkt.

12.2 Krav til uttømmende politiattest for ansatte i brann- og redningsvesenet og for studenter ved fagskolen

---

Kravet om at søkere til fagskoleutdanningen må fremlegge uttømmende politiattest vil medføre noe økt ressursbruk for politiet. Det er ikke mulig å angi det nøyaktige antallet årlige søkere til fagskoleutdanningen som vil ha behov for politiattest, ettersom dette antallet vil kunne variere fra år til år. Kostandene for å utstede mellom 300 og 2000 attester per år er estimert til mellom 30 000 kroner og 200 000 kroner.

Når det gjelder ansatte i brann- og redningsvesenet, er det allerede i dag et krav om ordinær politiattest. Overgang til krav om uttømmende politiattest anses ikke å ville medføre økt ressursbruk av betydning for politiet.

12.3 Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler

Forslaget anses ikke å medføre administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning for fagskolen.

13 Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 9

§ 9 tredje ledd oppheves, og krav til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell videreføres i ny § 18 a, hvor det fremgår at brann- og redningspersonell skal ha de kvalifikasjonene som er nødvendige for å ivareta brann- og redningsvesenets oppgaver på en forsvarlig måte.

Fjerde ledd forblir uendret i innhold, men flyttes til tredje ledd.

Femte ledd blir fjerde ledd, og innholdet justeres noe. Den delen av forskriftshjemmelen som gir departementet myndighet til å fastsette forskrift om nærmere krav til personellens kvalifikasjoner, tas ut av § 9 og videreføres i § 18 a andre ledd.

Til § 17 a

Bestemmelsen er ny og legger restriksjoner på ansattes bruk av rusmidler og dopingmidler. Om bakgrunnen for bestemmelsen, se punkt 11.

Første ledd første punktum angir at den ansatte ikke skal innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler i arbeidstiden. Forbudet gjelder også for ansatte ved Brann- og redningsskolen. Med andre rusmidler menes stoffer som er inntatt i forskrift 14. februar 2013 nr. 199 om narkotika (narkotikaforskriften). Når det gjelder alkohol, skal «påvirket» forstås på samme måte som i vegtrafikkloven § 22 andre ledd. For andre rusmidler skal «påvirket» forstås på samme måte som i forskrift 20. januar 2012 nr. 85 om faste grenser for påvirkning av andre berusende eller bedøvende middel enn alkohol med mer. Med arbeidstiden menes tiden den ansatte er i arbeid for arbeidsgiver. Arbeidstiden vil ordinært være regulert i den enkeltes arbeidsavtale, og denne vil være førende for om den enkelte i relasjon til bestemmelsen kan anses å ha vært i arbeid.

Første ledd andre punktum angir et forbud mot å bruke doping for ansatte i brann- og redningsvesenet og for ansatte ved Brann- og redningsskolen. Med dopingmidler menes midler som er omfattet av forskrift gitt i medhold av straffeloven § 234. Eventuelle strafferettslige reaksjoner vil

følge reglene i legemiddeloven § 31 andre ledd, jf. fjerde ledd første punktum i lovforslaget. Av legemiddeloven § 31 fremgår det at bruken av dopingmidler må være gjort forsettlig eller uaktomt, for at den enkelte skal kunne anses å ha overtrådt bestemmelsen. Overtredelser av forbudet mot bruk av dopingmidler skal ikke straffefølges etter brann- og eksplosjonsvernloven § 42.

I andre ledd første punktum slås det fast at nødvendig bruk av legemidler ikke omfattes av forbudet i første ledd. En forutsetning for at bruken av et legemiddel skal anses nødvendig, vil være at den ansatte har fått bruken anbefalt av lege. Bestemmelsens andre ledd andre punktum angir en plikt for den ansatte til å varsle arbeidsgiveren om bruk av legemidler som kan påvirke den ansattes fysiske eller psykiske tilstand negativt. Terskelen for å varsle arbeidsgiver bør være lav. Likevel er det slik at den ansatte ikke kan anses forpliktet til å varsle om bruk av legemidler som kun unntaksvis kan påvirke den ansattes fysiske eller psykiske tilstand negativt (sjeldne bivirkninger). Med «snarest», menes at den ansatte skal varsle så snart anledningen byr seg, og normalt innen noen dager. To uker må anses som en ytre grense.

Tredje ledd bokstav a gir hjemmel for å gi regler om at ansatte skal kunne pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om overtredelse av første ledd. Kravet til mistanke innebærer at det ikke kan gis regler som tillater tilfeldige prøver eller stikkprøver. Bestemmelsen skal bidra til nødvendig sikkerhet under yrkesutøvelsen i brann- og redningsvesenet. Manglende kontrollmuligheter vil undergrave troverdigheten i forbudet, noe som kan føre til farlige situasjoner. Av hensyn til vern om liv, helse og materielle verdier, anses adgangen for å kunne pålegge den ansatte å avgi utåndingsprøve, blodprøve og lignende prøve ved mistanke om overtredelser av bestemmelsene om bruk av dopingmidler og rusmidler, som et nødvendig, egnet og forholdsmessig inngrep overfor den enkelte, og i overensstemmelse med EMK artikkel 8.

Tredje ledd bokstav b gir hjemmel for å gi regler om forbud mot inntak av rusmidler i et nærmere bestemt tidsrom før tjenestetiden eller undervisningen begynner.

Overtredelse av forbudet mot bruk av dopingmidler vil som nevnt kunne straffes etter legeomiddeloven § 31 andre ledd, jf. henvisningen i *fjerde ledd første punktum*. Overtredelse av paragrafen for øvrig vil kunne straffes etter brann- og eksplosjonsvernloven § 42, jf. *fjerde ledd andre punktum*.

Overtredelse av første ledd, andre ledd andre punktum og bestemmelser gitt i medhold av tredje ledd, kan føre til reaksjoner fra arbeidsgiver etter arbeidsmiljøloven og statsansatteloven, jf. henvisningen i *femte ledd*. Statsansatteloven vil kun gjelde for ansatte ved Brann- og redningsskolen. Ved brudd på de angitte bestemmelsene vil det kunne aktualiseres en rekke ulike tiltak og reaksjoner fra arbeidsgiverens side. Innenfor de reglene som regulerer arbeidsforholdet, vil det være opp til den enkelte arbeidsgiver å vurdere nærmere hvordan det skal responderes på aktuelle overtredelser av regelverket.

Til § 18

Endringsforslaget innebærer en justering av kravet til politiattest, ved at det skal kreves uttømmende politiattest i stedet for ordinær politiattest. Om bakgrunnen for endringen, se punkt 10.

Nåværende første ledd første punktum foreslås erstattet med nytt første og andre punktum. Nåværende andre punktum blir videreført som tredje punktum, med enkelte språklige justeringer.

Etter *første ledd første punktum* skal det kreves uttømmende politiattest etter politiregisterloven § 41 ved ansettelse i brann- og redningsvesenet. Dette kravet gjelder for både heltids- og deltidsansatte. I *andre og tredje punktum* fremgår det at det kan kreves uttømmende politiattest også for personer som pålegges tjenesteplikt og personell i virksomhet med avtale med brann- og redningsvesenet. Det vil være brann- og redningsvesenet som må vurdere behovet for å innhente attest i slike tilfeller. Vurderingen av om det er behov for å innhente slik attest må ses i sammenheng med hvilke oppgaver vedkommende skal ivareta. Ved langvarig pålegg om tjenesteplikt og ved langvarige avtaleforhold bør det som hovedregel innhentes uttømmende attest. Ved kortvarige avtaler og pålegg om tjenesteplikt vil det ikke alltid være like praktisk å håndheve kravet på samme måte. Dette gjelder særlig i beredskapssituasjoner

hvor det er viktig å få ekstra ressurser raskt på plass.

Andre ledd er nytt og gir departementet hjemmel for å gi forskrift som nærmere regulerer kravene til godandel etter bestemmelsens første ledd første punktum

Til § 18 a

Bestemmelsen er ny og regulerer kravene til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell. Om bakgrunnen for bestemmelsen, se punkt 5.

Første ledd stadfester at brann- og redningspersonell skal ha de kvalifikasjonene som er nødvendige for å kunne ivareta brann- og redningsvesenets oppgaver på en forsvarlig måte. Denne bestemmelsen viderefører det materielle innholdet i nåværende § 9 tredje ledd. Begrepet «brann- og redningspersonell» omfatter en vid gruppe av personell som har ulike oppgaver, som for eksempel brannkonstabel, personell på nødalarmeringssentral, forebyggende personell, feier og ulike lederstillinger, både som heltids- og deltidsansatt. Det vil derfor være behov for å skille på kvalifikasjonskravene ut i fra funksjon og oppgaver. Mer detaljerte krav til kvalifikasjoner for de ulike funksjonene og oppgavene i brann- og redningsvesenet vil fastsettes i forskrift.

Andre ledd gir departementet myndighet til å gi forskrift om krav til kvalifikasjoner og utdanning for å arbeide som brann- og redningspersonell i kommunene. Bestemmelsen er en videreføring av forskriftshjemmelen i § 9 femte ledd når det gjelder krav til personellens kvalifikasjoner.

Til § 18 b

Bestemmelsen er ny og regulerer Brann- og redningsskolens ansvar og organisering. Om bakgrunnen for bestemmelsen se punkt 6.

Første ledd fastslår at Brann- og redningsskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for utdanningen. Dette skal sikre kvaliteten på utdanningen og kompetansenivået for brann- og redningspersonell.

Andre ledd fastslår at skolen skal være underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Dette avviker fra hovedregelen i fagskoleloven, hvor det fremgår at fylkeskommuner som hovedregel har ansvaret for fagskoleutdanningen. En lovfesting av skolen som den sentrale utdanningsinstitusjonen vil ikke forhindre et samarbeid med andre aktører om gjennomføring av deler av utdanningen. Brann- og redningsskolen vil følge reglene i fagskoleloven, med noen særskilte tilpasninger. Styret ved skolen

skal være det øverste ansvarlige fagskoleorganet. Dette innebærer at styret har ansvaret for all virksomhet ved skolen, slik som drift og økonomi, ivaretagelse av studentenes rettigheter og oppfyllelse av fagskolens øvrige plikter.

Tredje ledd fastslår at Brann- og redningsskolen har ansvaret for utdanningen av heltidspersonell i brann- og redningsvesenet. I tillegg skal skolen tilby og legge til rette for opplæring av deltidspersonell. Utdanningen ved fagskolen vil ha en lengde på to år, inkludert praksis i brann- og redningsvesenet.

Skolens ansvar for opplæring av deltidspersonell vil først og fremst bestå i å tilby og legge til rette for teoretisk opplæring, blant annet i form av nettstøttet undervisning. Skolen skal også bistå kommunene med kvalitetssikring av den praktiske opplæringen som skal skje lokalt og regionalt.

Til § 18 c

Bestemmelsen er ny og regulerer kommunenes ansvar for opplæring av deltidspersonellet. Om bakgrunnen for bestemmelsen, se punkt 7.

Bestemmelsen slår fast at kommunene skal sørge for at deltidspersonell har fullført opplæring og kurs innen to år etter at de ble ansatt. Bestemmelsen skal bidra til at deltidspersonell får den opplæringen de har krav på innen rimelig tid etter at de ble ansatt. Brann- og redningsskolen skal tilby og legge til rette for kurs for deltidspersonell, jf. § 18 b tredje ledd. Kommunens plikt etter bestemmelsen er å sikre at deltidspersonellet mottar og gjennomfører den teoretiske og praktiske opplæringen de er pålagt.

Til § 18 d

Bestemmelsen er ny og regulerer opptakskravene til fagskoleutdanningen ved Brann- og redningsskolen. Om bakgrunnen for bestemmelsen, se punkt 8.

Første ledd angir kravene som stilles til søkere for å kvalifisere for opptak til fagskoleutdanningen. Fagskolelovens opptaksregler gjelder, og i tillegg stilles det særskilte krav til politiattest, vandel, helseundersøkelse og eventuelle krav i medhold av andre ledd.

Andre ledd første punktum gir hjemmel for departementet til å gi forskrift om opptakskrav, utsilingskriterier og om gjennomføring av tester etter første ledd bokstav c, d og e. Det kan bli mange søkere til relativt få studieplasser, og testene for å avklare om opptakskravene er oppfylt kan bli omfattende. Av hensyn til søkerens for-

beredelser og kostnader, og øvrige samfunnsøkonomiske hensyn, gis det hjemmel for å gi forskrift om utsiling av kandidater på et tidlig tidspunkt, slik at ikke samtlige søkere må gjennomføre alle de fastsatte testene.

Andre ledd første punktum gir blant annet hjemmel for å gi forskrift om opptakskrav, og dette åpner både for å kunne gi bestemmelser som utdyper opptakskravene etter bestemmelsens første ledd, og for å kunne fastsette ytterligere opptakskrav. Dersom det gis nye opptakskrav, må disse ligge innenfor kriteriene i første ledd bokstav e, det vil si være nødvendige for å gjennomføre utdanningen og å utøve yrket.

Etter *andre ledd andre punktum* kan departementet delegere sin forskriftskompetanse til styret ved Brann- og redningsskolen. Departementet vil på vanlig måte også kunne delegere sin forskriftskompetanse til underliggende direktorater. Dersom departementet delegerer sin forskriftskompetanse til Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap, vil direktoratet, innenfor de fullmaktene som de tillegges, kunne delegere sin forskriftskompetanse videre til styret ved Brann- og redningsskolen.

Til § 18 e

Bestemmelsen er ny og legger restriksjoner på bruk av rusmidler og dopingmidler for studenter og kursdeltakere. Om bakgrunnen for bestemmelsen, se punkt 9.

Første ledd første punktum forbyr studenter og kursdeltakere å innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler på skolens område i undervisningstiden. Med andre rusmidler menes stoffer som er inntatt i forskrift 14. februar 2013 nr. 199 om narkotika (narkotikaforskriften). For alkohol skal «påvirket» forstås på samme måte som i vegtrafikkloven § 22 andre ledd. For andre rusmidler skal «påvirket» forstås på samme måte som i forskrift 20. januar 2012 nr. 85 om faste grenser for påvirkning av andre berusende eller bedøvende middel enn alkohol med mer. Forbudet gjelder på skolens område i undervisningstiden. Sistnevnte innebærer en avgrensning av forbudet med hensyn til geografi og tid. Som skolens område regnes ikke studentenes boliger eller sosiale fellesarealer tilknyttet disse boligene, selv om boligene ligger på et område som eies eller disponeres av Brann- og redningsskolen.

Første ledd andre punktum angir et forbud mot å bruke dopingmidler for studenter og kursdeltakere ved Brann- og redningsskolen. Med dopingmidler menes midler som er omfattet av

forskrift gitt i medhold av straffeloven § 234. Eventuelle strafferettslige reaksjoner vil følge reglene i legemiddeloven § 31 andre ledd, jf. henvisningen i *fjerde ledd første punktum*. Av legemiddeloven § 31 fremkommer det at bruken av dopingmidler må være gjort forsettlig eller uaktsomt, for at den enkelte skal kunne anses å ha overtrådt bestemmelsen. Overtredelser av forbudet mot bruk av dopingmidler skal ikke straffefølges etter brann- og eksplosjonsvernloven § 42.

Andre ledd første punktum slår fast at nødvendig bruk av legemidler ikke omfattes av forbudet i første ledd. En forutsetning for at bruken av et legemiddel skal anses nødvendig, vil være at studenten har fått bruken anbefalt av lege.

Andre ledd andre punktum angir en plikt for studenter og kursdeltakere til å varsle skolen om bruk av legemidler som kan påvirke deres fysiske eller psykiske tilstand negativt. Terskelen for å varsle skolen bør være lav. Likevel er det slik at den enkelte ikke kan anses forpliktet til å varsle om bruk av legemidler som kun unntaksvis kan påvirke den fysiske eller psykiske tilstanden negativt (sjeldne bivirkninger). Med «snarest», menes at studenten/kurseleven skal varsle så snart anledningen byr seg, og normalt innen noen dager. To uker må anses som en ytre grense.

Tredje ledd bokstav a gir hjemmel for å gi regler om at studenter og kursdeltakere skal kunne pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om overtredelse av første ledd. Kravet til mistanke innebærer at det ikke kan gis regler som tillater tilfeldige prøver eller stikkprøver. Bestemmelsen skal bidra til nødvendig sikkerhet for studenter / kursdeltakere og ansatte ved Brann- og redningsskolen. Brann- og redningsskolen har infrastruktur som innebærer ekstraordinære risikomomenter, og dette skjerper kravet til sikkerhet. Manglende kontrollmuligheter vil undergrave troverdigheten i forbudet. Av hensyn til sikkerhet i

undervisningssituasjonen, herunder vern om liv og helse, anses muligheten for å kunne gi pålegg om å avgi utåndingsprøve og øvrige prøver som et nødvendig, egnet og forholdsmessig inngrep og i overensstemmelse med EMK artikkel 8.

Tredje ledd bokstav b gir hjemmel for å gi regler om forbud mot inntak av rusmidler i et nærmere bestemt tidsrom før undervisningen begynner.

Overtredelse av forbudet mot bruk av dopingmidler i første ledd andre punktum, straffes som nevnt etter legemiddeloven § 31 andre ledd, jf. henvisningen i *fjerde ledd første punktum*. Overtredelse av bestemmelsene for øvrig kan straffes etter brann- og eksplosjonsvernloven § 42, jf. *fjerde ledd andre punktum*.

Overtredelser av første ledd og bestemmelser gitt i medhold av tredje ledd bokstav b kan føre til reaksjoner etter fagskoleloven §§ 25 og 26, jf. henvisningen i *femte ledd første punktum*. Disse bestemmelsene i fagskoleloven gir etter forholdene mulighet for å treffe vedtak om bortvisning eller utestenging fra skolen. Dersom en student eller kursdeltaker nekter å medvirke til prøvetaking etter bestemmelser gitt i medhold av tredje ledd bokstav a, kan dette føre til utvisning eller utestenging fra skolen for en periode av inntil tre år. Det samme gjelder ved manglende orientering til skolen om bruk av legemidler som kan påvirke deres fysiske eller psykiske tilstand negativt, jf. *femte ledd andre punktum*.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i brann- og eksplosjonsvernloven (etablering av fagskole for brann- og redningspersonell mv.).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i brann- og eksplosjonsvernloven (etablering av fagskole for brann- og redningspersonell mv.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i brann- og eksplosjonsvernloven (etablering av fagskole for brann- og redningspersonell mv.)

I

I lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver gjøres følgende endringer:

§ 9 tredje ledd oppheves.

§ 9 fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 9 femte ledd blir fjerde ledd og skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om etablering og drift av *brann- og redningsvesenet*.

Ny § 17 a skal lyde:

§ 17 a *Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for ansatte*

Ansatte i brann- og redningsvesenet og ved Brann- og redningsskolen skal ikke innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler i arbeidstiden. De skal ikke bruke dopingmidler, jf. legemiddeloven § 24 a.

Legemidler som er nødvendige på grunn av sykdom, regnes ikke som rusmidler etter første ledd. Ansatte som inntar legemidler som kan påvirke deres fysiske eller psykiske tilstand negativt, skal snarest orientere arbeidsgiveren om dette.

Departementet kan i forskrift gi bestemmelser om:

- a. at ansatte skal kunne pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om overtredelse av første ledd
- b. forbud mot inntak av rusmidler i et nærmere bestemt tidsrom før tjenestetiden eller undervisningen begynner.

Overtredelse av første ledd andre punktum straffes etter legemiddeloven § 31 andre ledd. Overtredelser av paragrafen for øvrig straffes etter § 42 i denne loven.

Overtredelse av første ledd, andre ledd andre punktum og bestemmelser gitt i medhold av tredje ledd, kan også føre til reaksjoner fra

arbeidsgiver etter arbeidsmiljøloven og statsansatteloven.

§ 18 skal lyde:

Det skal kreves uttømmende politiattest etter politiregisterloven § 41 og godandel ved ansettelse i brann- og redningsvesenet. Ved pålegg om tjenesteplikt i brann- og redningsvesenet kan det kreves uttømmende politiattest dersom dette anses nødvendig for å ivareta de oppgavene vedkommende skal ha. Det samme gjelder for personell i virksomheter som etter avtale helt eller delvis utfører brann- og redningsvesenets oppgaver.

Departementet kan gi forskrift om kravet til godandel ved ansettelse i brann- og redningsvesenet.

Nytt kapittel 3 A skal lyde:

Kapittel 3 A. Krav til kvalifikasjoner og utdanning for brann- og redningspersonell

§ 18 a *Krav til kvalifikasjoner for brann- og redningspersonell*

Brann- og redningspersonell skal ha de kvalifikasjonene som er nødvendige for å ivareta brann- og redningsvesenets oppgaver på en forsvarlig måte.

Departementet kan gi forskrift om krav til kvalifikasjoner og utdanning for å arbeide som brann- og redningspersonell i kommunene.

§ 18 b *Brann- og redningsskolens ansvar og organisering*

Brann- og redningsskolen er den sentrale utdanningsinstitusjonen for utdanning av brann- og redningspersonell.

Brann- og redningsskolen er underlagt departementet, og har et styre som øverste ansvarlige styringsorgan.

Brann- og redningsskolen har ansvaret for fagskoleutdanningen av studenter som skal gi kvalifikasjoner til stillinger som heltidspersonell i brann- og redningsvesenet. Brann- og redningsskolen skal tilby og legge til rette for kurs for deltidspersonell i brann- og redningsvesenet.

§ 18 c *Kommunenenes ansvar for opplæring av deltidspersonell i brann- og redningsvesenet*

Kommunene skal sørge for at deltidspersonell i brann- og redningsvesenet har fullført opplæring og kurs innen to år etter at de ble ansatt.

§ 18 d *Opptak til fagskoleutdanningen ved Brann- og redningsskolen*

For å kvalifisere for opptak til fagskoleutdanningen må søkere

- a. tilfredsstillende kravene i fagskoleloven § 16 første ledd
- b. fremlegge uttømmende politiattest, jf. politi-registerloven § 41
- c. ha god vandel
- d. gjennomføre helseundersøkelse og oppfylle de helsekravene som er nødvendige for å gjennomføre utdanningen og å utøve yrket
- e. oppfylle andre krav som er nødvendige for å gjennomføre utdanningen og å utøve yrket.

Departementet kan gi forskrift om opptakskrav, utsilingskriterier og om gjennomføring av tester etter første ledd bokstav c, d og e. Departementets myndighet til å gi forskrift kan delegeres til styret ved Brann- og redningsskolen.

§ 18 e *Forbud mot bruk av rusmidler og dopingmidler for studenter og kursdeltakere ved Brann- og redningsskolen*

Studenter og kursdeltakere ved Brann- og redningsskolen skal ikke innta eller være påvirket av alkohol eller andre rusmidler på skolens

område i undervisningstiden. De skal ikke bruke dopingmidler, jf. legemiddeloven § 24 a.

Legemidler som er nødvendige på grunn av sykdom, regnes ikke som rusmidler etter første ledd. Studenter og kursdeltakere som inntar legemidler som kan påvirke deres fysiske eller psykiske tilstand negativt, skal snarest orientere skolen om dette.

Departementet kan i forskrift gi bestemmelser om:

- a. at studenter og kursdeltakere skal kunne pålegges å avgi utåndingsprøve, blodprøve eller lignende prøve ved mistanke om overtredelse av første ledd
- b. forbud mot inntak av rusmidler i et nærmere bestemt tidsrom før undervisningen begynner.

Overtredelse av første ledd andre punktum straffes etter legemiddeloven § 31 andre ledd. Overtredelser av paragrafen for øvrig straffes etter § 42 i denne loven.

Overtredelse av første ledd og bestemmelser gitt i medhold av tredje ledd bokstav b kan også føre til reaksjoner fra skolen etter fagskoleloven §§ 25 og 26. Manglende orientering etter andre ledd andre punktum og nektelse av å medvirke til prøver som nevnt i tredje ledd bokstav a kan føre til utvisning eller utestenging fra skolen for inntil tre år.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

